

Mits al deze afgeve niet worden gebruikt of
overgenomen zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van de verantwoordelijke
afgeve.

INHOUD

DE REENGENOTEN

Woord vooraf 3

Elzanne (A. Kops) 4

Nieuw van ouds (N. Posters) 6

De Moer, verdrachten van 1949
tot 1982 (G. Schouten) 11

Kunnen (A. Bontman) 12

De kerk in het midden (A. Bontman) 20

Gedruisoverwerpen ca. 1920
(M. Vliegen) 23

Levensloop (A. Bontman) 43

Janne Marie (A. Bontman) 48

Milieu (A. Bontman) 50

Wij danken 60

DE REENGENOTEN
is een uitgave van Heemkring
De Reengenen van Meeuwen
(ISSN 0170-4188)

REDACTIE

Heemkring
De Reengenen van Meeuwen
Postbus 100
3670 Meeuwen
tel. 01179 21 84

Gedrukt door
De Reengenen van Meeuwen
tel. 01179 21 84

FOTOGRAFIE

Jan Toren
Postbus 21
3670 Meeuwen
tel. 01179 21 84

SECRETARIAAT

Geert Schouten
Weg naar huis 25
3670 Meeuwen
tel. 01179 21 84

ADMINISTRATIE

Administratie
Postbus 100
3670 Meeuwen
tel. 01179 21 84

WAKKERHEID

De Reengenen van Meeuwen
Postbus 100
3670 Meeuwen
tel. 01179 21 84

**Tijdschrift
met geschied- en heemkundige informatie
over Meeuwen**

DE REENGENOTEN
is een uitgave van Heemkring
De Reengenoten van Meeuwen
(ISSN/ISBN 0770-4488)

REDACTIE

leiding : Jean Bosmans
Godelieve Geerkens

redactieadres : De Reengenoten
p/a Beemdstraat 100
3670 Meeuwen
tel. 011/79 21 64

Grafische vormgeving o.l.v. Paul Vliegen

FOTOARCHIEF

Jaak Taens
Elzenstraat 21
3670 Meeuwen tel. 011/79 22 45

SECRETARIAAT

Quiri Schrooten
Weg naar Bree 72
3670 Meeuwen tel. 011/79 24 80

ABONNEMENT

Abo-lidmaatschap : 250 BEF (2 nrs.)
Verzendingskosten : 50 BEF

BANKREKENING

KB 452-4006549-75
Heemkring Reengenoten Meeuwen
p/a Gruitroderbaan 31
3670 Meeuwen

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

J. Bosmans
Beemdstraat 100
3670 Meeuwen

Niets uit deze uitgave mag worden afgedrukt of
overgenomen zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van de verantwoordelijke
uitgever(s).

INHOUD

Woord vooraf 3

Eksame (*J. Kerfs*) 4

Nieuws van ouds (*N. Paesen*) 6

Jef Meex, taxichauffeur van 1949
tot 1982 (*Q. Schrooten*) 11

Rimram (*J. Bosmans*) 15

De kerk in het midden (*J. Bosmans*) 20

Gebruiksvoorwerpen ca. 1920
(*M. Vliegen*) 27

1.M. Jef Bosmans
Puutesjieve (*J. Bosmans*) 43

Bezoek Boyeren 42

Jezus Maria Gods ! (*J. Bosmans*) 45

Miéver kal (*J. Bosmans*) 50

Wij danken 63

WOORD VOORAF

Green Miéve

Als u twee jaar geleden nog lezer van De Reengenoten was, dan hebt u wellicht gedacht dat wij uw adres waren kwijtgeraakt of erger, dat de heemkring van Meeuwen op zijn gat ligt.

Geen van beide is het geval, zoals uit deze nieuwe editie van De Reengenoten moet blijken. En opdat u er na zó lang wachten weer trek in zou krijgen, hebben we het tijdschrift maar wat moderner op-gemaakt.

Wij hopen dat wij u daardoor weer (of eindelijk ?) als abo-lid mogen noteren.

Om aan het gehannes met jaargangen en jaartallen een einde te maken, zijn wij overgeschakeld op eenvoudige nummering van de opeenvolgende uitgaven. Het nummer dat u nu in handen hebt, is het 19de ooit verschenen. Het volgende, nummer 20, verschijnt in juni 1995.

Mocht u zich afvragen waarom wij doorgaan, lees dan nog even het nevenstaand gedichtje.

*Wéé Miéve hiért
dèè dinkt : zuù 'n dèrp
wiej de mèiste dèrpe zeen;
wat hùuzer rónt 'n kèrk
en viér de miérrest green.*

*Wéé Miéve zeekt :
dèè vint e stèk gemèint
oppe kaart mer krié te zeen;
e gehècht op eder in
naaj bem en 'n biék int green.*

*Wéé Miéve zèèt
dèè neemt mich 't naotste,
ómdet er dao uich minse zeen
ni de braafste, ni de kaotste,
ni te griéts en ni te green.*

J. Bosmans

GROEN MEEUWEN

*Wie Meeuwen hoort
die denkt: zo'n dorp
gelijk de meeste dorpen zijn;
wat huizen rond 'n kerk
en voor de rest nog groen.*

*Wie Meeuwen zoekt,
vindt 'n stuk gemeente
op de kaart haast niet te zien;
'n gehucht op ieder einde,
natte beemden, 'n beek in 't groen.*

*Wie Meeuwen zegt
hij noemt mij 't naaste,
omdat er daar ook mensen zijn,
niet de braafste, niet de kwaadste,
niet te trots en niet te groen.*

EKSAME

Es'te fieftig, sestig jaor gelieje dien liéger sjaol mèt of zónner "veel vrucht" hats aangemaakt, dan waas er ni vèl te keze; minner es nùuw in alle geval. D'n hiér ùuthange ... det kosde druime. Es vajer stielman waas, dan kos er èine, d'n àutste, det dùurdoon. Mè es er 'ne gruute boor waas en det mees ónner - ich zèig mer eet - tién jing verdèilt wère, dan mees de gruutsten huip werke guùn, oppe boor of inne pèt. Mè wiej kos'te es borejóng wiéte det er - doon al - uich werk bestoon buèviér dets'te dich ni hoovzde meeche te maken? Det ging zuù.

Op 'n brùuleft in Miéve hiérde twié jóng gaste diej zich uich ni gèder meeche moke van hinne nónk dèè in Antwerpe zjenderm of kemies waas, det ze bèter dao zuiwe guùn wèrke, es'te det wèrke kosde neme. Dao waas elèin det eksame, mè det waas uich zuù lestig ni.

"Ich bin er toch uich duùrgekuume (es àutstriejer, mè det zag'r ter ni bieje). Gèè hept toch liére lèze en sjriewe en røkene, ni waor? Wèd'r wat, ich zal óch opgève viér in Brusselt, goot?"

'n Half jaor later waas't zuù wiet: ze meeste nao Brusselt viér diej proof te doon. Om half zès meeste ze in Hasselt d'n trèin pakke en zuù nao Brusselt mèt det adres en 'n potluut inne binnemaal, de buùterhamme inne buùtemale enne han inne bóksemale.

Ze hàuwe gelèk, want dao zate twié Hasselère oppen trèin diej uich mèdèdieje, waal viér d'n twiéde kíer, en daomèt det diej de wèch wiste. Det hàuwe ze zelf anners nuùts gevónne.

De proof waas ni zuù lestig, mèinde ze. Iérs meeste ze twié struime in Bels

opsjriewe en ze dachte allebèij drek ane Maas in Mezèik en 't knaal in Bree. Doon èin opstèl van twintig riégelkes iéver d'n hèrrist. Dao stoon waal bieje det per fuit 1 punt aafgetrokke wuurt en 't ging op 20 punte. Det waas uich nóch te doon. Dan mees'de uich wiéte wiej de kíening hède en wienié det d'n uùrlog begost en ùutgeschèit waas. Nónk waas er èine van viértienachtien ... en dus sjrève ze 14-18. En doon kwaam t'èrgste, røkene. En gèi gewuùn tèle mè vraogstèkker, miljaar. Driéj erbèijers meesten èine gracht grave en hàuwen op èin wèk geduùn. Doon vroege ze wiej lang det zuiw dore es èine man det mees doon. Det waas zéker 'n strikvraag. Dich meesde nateerlijk wiéte det ze s'zónnigs ni wèrkde, en maormins allèin weert er minner gekalt, mè es det nùuw 'n zùuw inne wiéteringe waas dan kos det toch eet langer dore ... En zuù zate ze dao te prakkezere, mè de riégel van driéj hàuwe ze te lang nimié vandoon gat.

'n Wèk of zès daonao kwaam d'n ùutslaag. Det opstèl det dié de diér tùuw : èine hàuw 18 fuite gesjriewe en dèen annere, Ties, nóch miér. Dèè zien punte ware ni te tèle, want minner es niks kóns'te ni tèle.

"Dèè gracht ùutgrave, det wis ich uich ni", zag Ties. "Wiej hel det zuù 'ne man wèrkt, det wèit toch neme, waal det'er s'zonnigs nao de mès moot".

"Ich hem uich mer wat gesjriewe det ich dach det kos ùutkuume, zag dèen anne-re.

De kiéning hètde Albert en det hàuwe ze allebèij goot, me det dao nómmer I mees biey stuùn, wèè zuiw dao aan dinke. Tuur daonao kwaam nónk aaf nao Miéve en vroeg hin wiej het hàuw genuùn.

d'n hiér ùthange : grote sier maken
pèt : steenkoolmijn
zjenderm : gendarme
kemies : douanebeambte
binnemaal : binnenzak

"Miljaardenónde ... lestig. 't Is ónge-
lèiflik wat dich diej dao daere vraoge."
"Hàuwt gèè dan niks geliért?"
"Jaowaal, mer oppen trèin is er alles
ùtgedennert. Det is toch nóch wat
anners es op 'n kar zitte."
"Zèig, diej twié struime, diej kosd'r
toch zióker?"
"Jómme nónk, gèè hept goot kalle, t'is
al miér es driej maont gelieje det ich det
geliért hem. Det is er mich allemaol
weer duùrhiéne."
Nónk zag niks mié, trok ins aan zien
piep en dach: ich hàuw mote wiéte det
diej manne lever 'ne stiél inne hant
hàuwe es 'n pen. Ich zèig nuùts niks
mié. Mè ich moot zèige, et waas ni
gemekkelik tinkt mich zuù.

bùutemale : vestzakken
bóksemale : broekzakken
struime : stromen, rivieren
drek : direct, dadelijk
knaal : kanaal
hèrrist : herfst
wienié : wanneer
vraagstèkker : vraagstukken
erbèijers : arbeiders
maormins : moederziel
wiéteringen : wateringen
riégel van driej : regel van drie
hel : hard
daere : durven
ùtgedennert : eruit gedenderd
jómme : ja maar
duùrhiéne : door het hoofd
tinkt mich : dunkt mij

(naverteld door Jozef Kerfs
alias Zjef van Lewiej vanne Smiét)

NIEUWS VAN OUDS

Oude dag- en weekbladen die de tand des tijds hebben weerstaan, bevatten talloze feitsdivers waarin ook de "lichtere schokken" in het ongestoorde dorpsleven geregistreerd werden.

Lic. Noël Paesen snuffelde in het Provinciaal Archief- en Documentatiecentrum te Hasselt in "Nieuw Limburg", een nieuws- en advertentieblad dat in 1919 gesticht werd. Hierna volgt een korte bloemlezing van wat er over Meeuwen te lezen viel.

1. 12 oktober 1919

MEEUWEN

De omschrijving der nieuwe gendarmerie welke alhier is opgericht strekt zich uit over de gemeenten Meeuwen, Ellicum, Gruitrode, Neerglabbeek en Wijshagen

2. 11-12 april 1920

MEEUWEN

Aanmoedigingspremiën van 309,60 fr. en 168 zijn toegekend aan de St.-Isidoruspensioenkas.

3. 22-23 mei 1920

MEEUWEN

Bij den landbouwer Hubert Swinnen heeft dezer dagen eene koe vier doode kalveren afgeworpen. Ongelukkiglijk heeft de koe er ook het leven bij ingeschoten.

4. 14 juni 1924

MEEUWEN

Onze rijkswacht hield zaterdag den 19-jarige M. aan die verdacht wordt, deel uit te maken van de schelmenbende welke op verschillende plaatsen in Limburg kerken en kapellen bestolen heeft. De kerel werd naar de gevangenis van Tongeren overgebracht.

5. 6 april 1935

MEEUWEN

Bij kon. besl. van 13 maart 1935, is machtiging verleend tot het plaatsen in de kerk te Meeuwen van een hoofdaltaar, overeenkomstig het gevisseerde plan en de aanmerkingen van de Kon. Commissie voor Monumenten en Landschappen.

6. 17 augustus 1935

MEEUWEN

TOELAGE. - Bij kon. besl. van 29 December 1933 werd op hoofdstuk VII, artikel 29, van de begrooting van het Ministerie van Justitie, voor het dienstjaar 1933, een toelage van 19,854 fr. 20 toegestaan aan de gemeente Meeuwen voor de werken van herstelling der kerk aldaar.

7. 12 december 1936

MEEUWEN

AUTO TEGEN PAAL GEBOTST. - De vrachtauto van B. uit Bree kwam ter hoogte van den Kruiskiezel, daar hij een binnenweg wilde inslaan tegen een elektriekpaal terecht. De schok was geweldig en de voerder J. N. uit Bree liep verwondingen op terwijl de auto zwaar gehavend werd.

8. 13 februari 1937

MEEUWEN

KINDERSTERFTEN. - Wij ontvangen volgende inlichtingen :
 In verband met het groot aantal overlijdens van kinderen in den loop van het jaar 1935 (23 op een totaal van 31 !) kunnen wij u mededeelen, dat dit meestal was te wijten aan een plaatselijke kinderziekte, waartegen noch de zorgen der ouders, noch de geneeskundige verzorging iets konden verhelpen. Het is mij destijds opgevallen, dat op een verafgelegen wijk van de gemeente, in 3 tot 4 maanden tijds, bijna in ieder huis een overlijden van een kind van enkele maanden oud was te betreuren. Er waren menschen welke geloofden aan "kwade hand" en een Pater ontboden om hun huis te zegenen ! ...
 Daar in onze gemeente een afzonderlijke beambte gelast is met het houden van de registers van den Burgerlijken Stand en men bijgevolg van de overlijdensoorzaken niet veel kan afweten, is het ons niet mogelijk nadere inlichtingen des-aangaande te verschaffen. Wij kunnen U wel verzekeren dat deze overlijdens geenszins zijn te wijten geweest aan onvoldoende verzorging bij gebrek aan kennis, vanwege de ouders; noch ter oorzake van slechte geneeskundige verzorging. Als bewijs hiervan kunnen wij u verwijzen naar het jaar 1936, waar op een totaal aantal overlijdens van 25, slechts zeven kinderen voorkomen en dertien volwassenen en wat nog al opvallend is vijf doodgeborenen.
 Het aantal overlijdens in 1936 is zeer laag zelfs beneden het normaal aantal.

9. 12 maart 1938

MEEUWEN

ZINSVERBIJSTERING. - X.X. van het gehucht "XXX" is sedert jaren ziek en leed harde en vele pijnen. Dinsdagmorgen werd hij vermist. De familie met geburen gingen op zoek en na een uur zoekens trof men hem dood aan in een weide op 180 meter afstand van het huis, in een ondiepen kuil. Zijn aangezicht en voorarmen lagen half in 't water. Denkelijk heeft de man in een oogenblik van zinsverbijstering gehandeld.

10. 13 augustus 1938

MEEUWEN

HET NIEUWE SCHIETPLEIN. - 't Is zoo goed als zeker dat het nieuwe schietplein Meeuwen-Houthalen komt.
Het kamp zou met het bestaande van Leopoldsburg in verbinding komen te staan, nl. door onteigening van een strook van 10 km lengte op 5 à 6 km breedte of 5 à 6000 Ha.
Tevens zou het aanleggen van een militair vliegveld te Siberie onder Peer overwogen worden en nogmaals duizenden hectaren beslaan, welke onteigend zouden worden.
Zelfs zal het noodig zijn de spoorlijn Hasselt-Achel, welke door deze heide loopt, af te schaffen en te vervangen door een autobusverkeer, zooals thans reeds werd vooruitgezet in sommige middens.

Wie kan en wil het archief van de heemkring verrijken met kranteknipsels (korte berichten, aankondigingen, advertenties, e.d.) over Meeuwen van voor 1950 ? Datering gewenst, maar niet noodzakelijk.

Noël Paesen

INVENTARIS KLEINE MONUMENTEN

Behalve een niet-bijgewerkte inventaris van bestaande en verdwenen (veld)kapellen, kruisen, grotten en nissen, is er qua kleine monumenten en aankleding van gebouwen in Meeuwen weinig schriftelijk vastgelegd. En toch zou dit nuttig zijn, want archiefstukken openbaren ons weinig daaromtrent. Kleine bouwsels en straatmeubilair vertellen ons niet alleen iets over de levenswijze van onze voorouders maar weerspiegelen ook hun religieus en esthetisch gevoel en hun status in de lokale gemeenschap. Zij bepalen bovendien stads- en dorpsgezichten die rust en afwisseling brengen in het straatbeeld, die idyllische plekjes creëren voor romantische zielen, die bewondering en respect voor vernuft en schoonheid uit het verleden opwekken, die de materiële vooruitgang accentueren en relativeren.

Maar het gaat niet alleen om die stille getuigen uit het verleden. De verfraaiingswoede tot in de kleinste dorpskernen toe heeft geleid tot heel wat vernieuwd "straatmeubilair" (in gerecycleerd materiaal), sculpturen van volkse en legendarische figuren, borstbeelden van lokale historische VIPs, gedenkplaten en -stenen voor memorabele gebeurtenissen, enz.

Wie de uitdaging om ook dit kleine erfgoed in Meeuwen of de andere deelgemeenten te inventariseren niet kan weerstaan, vindt hieronder een lijst van voorwerpen die hiervoor in aanmerking komen.

A. KLEINE MONUMENTEN

1. Kapellen	6. Brievenbussen	11. Oorlogsmonumenten
2. Pompen	7. Openbaar urinoir	12. Wegwijzers
3. Bruggetjes	8. Kiosken	13. Schandpalen
4. Poortjes	9. Lantaarns	14. Roepstenen
5. Bakhuizen	10. Standbeelden	15. Grenspalen

B. AANKLEDING VAN GEBOUWEN

1. Keien stoep	7. Muurankers	12. Dakversiering
2. Voetkrabbers	8. Bovenlichten	13. Gevelstenen
3. Luchtroosters	9. Balkons	14. Gedenkplaten
4. Trekbellen	10. Vensterleuningen	15. Verzekeringsplaten
5. Paarderingen	11. Tralies	16. Schampstenen
6. Uithangborden		

Het tijdschrift van de Reengenoten staat ter beschikking om de resultaten van dit spuurwerk bekend te maken.

JEF MEEUX, TAXICHAUFFEUR VAN 1949 TOT 1982

Ik ben geboren in 1914. Vader was kleermaker samen met mijn broers Harie en Mathieu.

Wij zaten met vijftientig jongens in de klas op de Lagere School. Drie jongens gingen naar de vakschool en één ging naar Lier.

Vanaf ons tiende à twaalfde levensjaar moesten we knoopsgaten maken en knopen aanzetten. Je kwam dus automatisch in "de stiel".

KLEERMAKER

Ik ben in 1943 getrouwd met Elisa Dreesen. Tijdens de oorlog ben ik zes weken door de Duitsers opgeëist als kleermaker. Dat was in het jaar 1944. Ik moest iedere dag naar de meisjesschool. Ik zat daar bij een Duitse soldaatschoenmaker, afkomstig van Aken. Ik verdiende 8 fr. per dag. Mijn loon heb ik nooit ontvangen van de Duitsers zelf, maar pas na de oorlog van de Belgische regering. Op die zes weken maakte ik welgeteld één vest voor een Duitse majoor. Een Duitse soldaat die aan de meisjesschool even mijn fiets had "geleend", kreeg een lijfstraf in de vorm van een flink pak slaag.

VERTEGENWOORDIGER

Na de oorlog, in 1946 en 1947 om precies te zijn, reisde ik de stoffenwinkels en de kleermakers af met stalen van stoffen en met allerlei benodigdheden voor de kleermaker. Eerst deed ik de hele provincie Limburg per fiets. Na enige maanden nam ik er een stuk van de provincie Antwerpen bij, maar dan met de motor, een Gilette 125 cc. Die had ik bij Bartel Theuwis in Bree gekocht. Ik was dus vertegenwoordiger van de firma Cliquet van St.-Genesius-Rode.

RIJLES

In 1948 kocht ik in de garage Leurs in Bree mijn eerste auto: een Ford Prefect. Tot die dag had ik nog nooit met een auto gereden. Ik kroop achter het stuur en één van de personeelsleden van de garage nam naast me plaats. Het ging recht naar Meeuwen, de auto laten kijken. Daarna ging de oefenrit richting Gruitrode, As, Lanklaar, Maaseik en terug naar Bree. De bedoeling van deze tocht was natuurlijk te leren autorijden en ook om een autobus te leren "passen", vooral de mijnwerkersbussen. Ik was al 34 toen ik leerde autorijden. Er waren nog maar een paar auto's in Meeuwen en de mensen kwamen vragen of ik niet met hen wilde rijden, vooral naar het ziekenhuis in Genk of Hasselt.

VERGUNNING

In 1949 kocht ik via Frans Helsen uit Peer op het Autosalon in Brussel een mooie, zwarte Citroën voor 97.000 fr. Ik was vertegenwoordiger en begon officieel als taxichauffeur. Zelf had ik nog nooit in een taxi gezeten. Je hoefde geen speciaal examen af te leggen, maar je moest wel een grondig medisch onderzoek ondergaan, inclusief een bezoek aan een oogarts. De auto zelf moest ook gekeurd worden. Ieder jaar moest ik ermee naar een technische keuring,

aanvankelijk in de garage Leurs in Bree, door vreemd personeel. Later kwam in Peer een gebouw voor die technische keuring. Om taxi te mogen rijden, moest je ook toen al een speciale auto-verzekering afsluiten.

TAXICHAUFFEUR

Op het einde van de jaren vijftig bestond er al een vereniging voor taxichauffeurs met hoofdzetel in Genk. Er was wel nog geen tijdschrift en een vestigingswet voor taxichauffeurs was er ook niet. Het dragen van een kepi (zie foto) was verplicht. Mijn taxi was niet speciaal herkenbaar, omdat ik eigenlijk in een "huurauto" reed zonder vaste standplaats.

Ik heb nooit voor een taximaatschappij gewerkt.

Er was geen verlof en van een wekelijkse verplichte rustdag was ook geen sprake. Collega's uit de omtrek die door ziekte of andere omstandigheden niet konden rijden, werden door andere taxichauffeurs geholpen. Ik mocht vier personen vervoeren, vijf in een Ford met doorlopende zetel voor in de auto. Als bagage nam ik alles mee wat mogelijk was.

Een dagteller of taximeter hadden we nog niet. Om de prijs te bepalen moest ik de kilometers op de kilométrique noteren bij vertrek en aankomst. Voor wachttijd werd niets gevraagd, hoewel al mijn wachttijden samen misschien een jaar of meer bedragen. Dag- en nachtritten waren tegen dezelfde prijs. Het krijgen van een fooi gebeurde eerder uitzonderlijk.

Sommige passagiers in dienstverband moesten een factuur of betalingsbewijs ontvangen. De vervoerskosten voor patiënten werden door het RIZIV terug-

betaald.

Met betaalweigeraars heb ik zelden problemen gehad. Ik heb het altijd kunnen oplossen. In Antwerpen aan de dokken kreeg ik mijn geld ooit met steun van de omstaanders.

Eens ben ik een gestrande Meeuenaar gaan ophalen in Antwerpen. Hij had er al zijn geld opgemaakt. Hij heeft me die rit eerlijk betaald.

In mijn wagen ben ik nooit bedreigd, behalve éénmaal 's nachts op de weg in Helchteren.

LIEF EN LEED OP DE ACHTERBANK

Voor de Tweede Wereldoorlog was er in Meeuwen geen erkende taxichauffeur. In Bree reed Bartel Theuwis taxi. Wie dat in Peer deed, is mij niet bekend.

Op 33 jaar dienst - ik reed als taxichauffeur van 1949 tot 1982 - heb ik slechts 3 dagen niet gereden. Ik stond 24 uur op 24 ter beschikking en dat 365 dagen per jaar en ik heb nooit iemand geweigerd.

Ik was telefonisch te bereiken, maar veel mensen kwamen mij per fiets vragen voor een rit. 's Nachts was het gewoonlijk vrouwen naar het "moederhuis" brengen. De man kwam mij dan per fiets verwittigen en binnen drie minuten startte ik de wagen. Eer de toekomstige vader per fiets terug thuis was, stond ik met de toekomstige moeder al gereed om te vertrekken.

Toch vond er ooit één geboorte plaats tijdens de rit naar het "moederhuis". Bij onze aankomst had de moeder de kleine al "op de schoot".

Een moeder met een ziek kindje van vier maanden, moest ik naar het "hospitaal" in Hasselt brengen. In Helchteren stierf het kindje in de auto. Ik reed toch door naar Hasselt. Een dokter heeft het overleden kindje nog even onderzocht.

LIONS CLUBS VAN BELGIE
(District 112 van de wereldvereniging
van Lions Clubs)

LIONS CLUBS DE BELGIQUE
(District 112 de l'association mondiale
des Lions Clubs)

ORDRE DES CHEVALIERS DE LA ROUTE

Sous l'égide du Ministère des Communications,
du Conseil supérieur de la Sécurité Routière
et avec la collaboration de la Gendarmerie Nationale

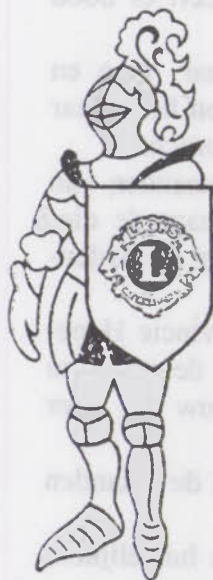
*Courtoisie, Sécurité,
Fair Play, Secours et Assistance*

DIPLOME

Par décision de ce jour du
Comité LIONS « Courtoisie Automobile »
est nommé

Compagnon de l'Ordre des Chevaliers de la Route

le conducteur (la conductrice) d'élite

ORDE DER RIDDERS VAN DE BAAN

Onder de bescherming van het Ministerie van Verkeerswezen,
van de Hogere Raad van Verkeersveiligheid en met de
medewerking van de Belgische Rijkswacht

*Hoffelijkheid, Veiligheid,
Fair Play, Hulp en Bijstand*

DIPLOMA

Door besluit van deze dag van het
LIONS Comité «Hoffelijkheid aan het Stuur»
wordt benoemd tot

Gezel van de Orde der Ridders van de Baan

de keure voerder (voerster)

Meex Jan, Meuwen

avec remise d'insigne special pour véhicule automobile

met uitreiking van speciaal kenteken voor autovoertuig

President VIA SECURA

1969

Internationaal Adviseur
Kanselier van de ORDE

Handruppen

Baron J. VAN LUPPEN
Voorzitter VIA SECURA

O. K. Claassens

Oswald I. M. CLAASSENS
Conseiller International
Chancelier de l'ORDRE

De opneming in de «ORDE DER RIDDERS VAN DE BAAN» is verbonden
aan de algehele en onvoorwaardelijke aanvaarding door de kandidaat der
regels van de «LIONS CODE van Hoffelijkheid, Billijkheid en van Plich-
ten» van de autovoertuigbestuurder.

L'admission dans «L'ORDRE DES CHEVALIERS DE LA ROUTE» est
liée à l'acceptation inconditionnelle et totale par le candidat des règles du
«CODE LIONS de Courtoisie, d'Équité et de Déontologie» du conducteur
de véhicule automoteur.

Die moeder met het dode kindje in haar armen heb ik daarna terug naar Meeuwen gebracht. Deze rit vergeet ik natuurlijk nooit meer.

Ritten met vaste klanten waren die met nierdialysepatiënten, mensen die geregeld voor onderzoek naar dokters in de ziekenhuizen van Hasselt, Genk of Bree moesten gaan.

Er was in de vijftiger jaren nog geen Dienst 100. Ik heb dus nogal wat verkeersslachtoffers naar het ziekenhuis vervoerd, soms zelfs zwaar tot zeer zwaar gewonden. De rijkswachters zegden dan : "Als ge terugkomt, Jef, kom ons dan zeggen of 'm nog leeft of dood is."

Ik heb ooit eens een echtpaar, man en vrouw ieder met een gebroken been naar een ziekenhuis in Brussel gebracht.

Juli en augustus waren de maanden van de plezieruitstapjes, vooral naar de diertuin in Antwerpen en naar de Ardennen.

Achter Marcinelle in de provincie Henegouwen vroeg ik eens naar de weg aan toch niet toevallig een vrouw uit Peer zeker.

Oktober en november waren de maanden van de "blindedarmen".

Ceremonieopdrachten waren huwelijken, eremissen, plechtige communie en vooral ... het afhalen van Sinterklaas.

Ik heb veel leed en menselijke problemen stilzwijgend aangehoord. Een nachtelijke rit met een gevluchte vrouw dwars door Limburg zal ik nooit vergeten. Er waren nog geen vluchthuizen voor vrouwen. Twee dagen later is het dramatisch afgelopen.

HET BLIJFT IN DE FAMILIE

Mijn opvolgers zijn mijn twee zonen : Jean en Marc. Het vervoer van nierpatiënten is nu het belangrijkste deel van ons taxivervoer.

Van 1948 tot vandaag zijn het verkeer en de wegen enorm veranderd. Veertig jaar geleden was je 's nachts ongeveer alleen op de baan.

Jef heeft het allemaal zien evolueren en groeien en denkt toch met een beetje heimwee terug aan zijn eerste Citroën van 1949.

Quiri Schrooten

RIMRAM

"Verandering van spijs doet eten". Met deze volkse wijsheid in het achterhoofd hebben wij altijd gekozen voor veel afwisseling in dit tijdschrift. Daarom willen wij de rubriek ZO D'OUDE ZONGEN tijdelijk vervangen door een nieuwe, met bijdragen van onze talrijke heemvrienden in en buiten Meeuwen.

Hoeveel afleveringen het zullen worden, hangt af van de oogst van het veldwerk dat wij te dien einde zo vlug mogelijk zullen doen en van de spontane medewerking van onze lezers. Kortom wij publiceren de hele rimram, "zolang de voorraad strekt".

Welke rimram? Er sluimeren volgens ons nog een aantal korte rijmpjes allerhande in het onderbewustzijn van de Meeuwense 40-plussers.

Die zouden wij willen opdiepen en verzamelen. Voor zover ze in Meeuwen voorkwamen willen wij alle aftelrijmpjes, plaag- en spotrijmen op namen en lichamelijke gebreken, gedichtjes en schietgebedjes, liedjes bij kinderspelen, vrijersliederen, e.d. optekenen nu het nog kan. Het belang van dergelijk inventariseringswerk voor b.v. taal- en volkskundigen, willen wij u bij gelegenheid door specialisten terzake eens laten uitleggen.

Alvorens enkele voorbeelden te geven, danken wij u nu al voor uw reacties. Als u twijfelt of iets is wat wij eigenlijk zoeken, dan vraagt u het maar. Ook onvolledige rijmpjes zijn welkom. Vaak bestaan er twee versies of een vrouwelijke en een mannelijke (stoere) versie. Als u ons de versie meedeelt die u in Meeuwen ooit door een Meeuenaar hebt horen gebruiken, is dat voor ons voldoende.

1. AFTELRIJMPJES

*Pot ! Ie, wie, wa, weg !
Wie strooit er vodden op de weg :
Nel of piet ?
Piet ! Dan zijt gij hem niet.
Nel ! Dan zijt gij hem wel.*

*Holleke, bolleke,
nuûte krake,
hertsje, bertsje
buûne
bóf !*

2. SPELRIJMPJES

*Pèèrtsje besluûn
wèè hèt 'et geduûn ?
Jan de smet ,
die kan dat zo net
die heeft er de ijzerkens onder gezet*

(A plooit zijn/haar linker- of rechterbeen. B houdt dat been met één hand omhoog en klopt met de palm van de hand op de voetzool, op de kadans van de afgedreunde tekst).

*Róngele, róngele, ruùze,
de buùter inne duùze,
de èijer inne kaste,
iévermèrge vaste,
iévermèrge sjèèpke slachte,
det zal zèige : blèèèèè !*

(De kinderen gaan in een kring staan en geven elkaar de hand. Dan marcheren ze rond op de kadans van de afgedreunde tekst. Bij het laatste woord, nl. blèèèèè ! hurken ze allemaal tegelijk.)

3. PLAAGRIJMPJES

*Wit kriiut, zwart kriiut,
himme duür de bóks iut !*

(Op een jongen wiens lange hemdslip met een punt onder uit de pijpen van de korte broek stak.)

*Wiesjage, gruiut dèrp,
ziéve hùuzer en èin kèrk !*

(Op de inwoners van Wijnshagen.)

*Sjel de Bel,
de bónte kiuw
klèppel de klèppel
de diér gèit tùuw*

(Op een bijnaam)

*Kuùb, lek struip,
lek vinger en diuum,
lek d'n hónt zien priium.*

(Op een voornaam)

4. VLOEKRIJMPJES

*Potverdikke,
ziéve mikke,
ziéve vlaje
en d'n huùve is gelaje !*

5. ALLITERATIE

*Wèd wèit Wuiters wiefke wuïne ?
 Wuiters wiefke wuunt wiet wech !
 Wèd wèit wat Wuiters wiefke wèèft ?
 Wuiters wiefke wèèft witte wol !*

6. GEBEDJE

*Danke lieveheerke, danke lievevrouwke,
 danke engelke zoet,
 die 't klein kindje bewaren moet
 voor water, voor vuur en voor alle ongelukken,
 danke, danke, Jezeke !*

7. GEDICHTJE

*'t Was op een zaterdagavond
 en moeder zat gereed
 gereed om ons te wassen
 lijk ze alle weken deed*

*Ze zat al bij 't kuipke
 we waren nog zo klein
 van 't minste tot 't grootste
 ze waste ons een voor een*

*En moeder zong 'n liedje
 uit haren kindertijd
 't zal morgen zondag wezen
 als ge alle brave zijt*

(tekst bezorgd door mevr. Plieneke Cuppens)

8. VRIJERSLIEDJE

I
*Uiz vajer zag ins tiége mich
 Troelala, troelala
 Uiz vajer zag ins tiége mich
 Troelaloelala*

II

Ach jingske, dich moos vrieje guùn
Troelala, troelala
Ach jingske, dich moos vrieje guùn
Troelaloelala

III

Hèè dié mich al e jesken aan
Troelala, troelala
Hèè dié mich al e jesken aan
Troelaloelala

IV

Doon zat'er mich 'n heejtsjen op
Troelala, troelala
Doon zat'er mich 'n heejtsjen op
Troelaloelala

V

Doon moos ich aant marsjère guùn
Troelala, troelala
Doon mees ich aant marsjère guùn
Troelaloelala

VI

Tot det ich aan det hùus al kwaam
Troelala, troelala
Tot det ich aan det hùus al kwaam
Troelaloelala

VII

Ich klopde op diej diér aldao
Troelala, troelala
Ich klopde op diej diér aldao
Troelaloelala

VIII

Ich zat mich bieje h'r op det benkske nèèr
Troelala, troelala
Ich zat mich bieje h'r op det benkske nèèr
Troelaloelala

IX

*Ich pók h'r al ins óm de nek
Troelala, troelala
Ich pók h'r al ins óm de nek
Troelaloelala*

X

*Doon zaach ich dao 'nen àuwe gek
Troelala, troelala
Doon zaach ich dao 'nen àuwe gek
Troelaloelala*

XI

*Dèè zag mer jingske wat dèis dich dao
Troelala, troelala
Dèè zag mer jingske wat dèis dich dao
Troelaloelala*

XII

*Doon moos ich oppe lèip al guìn
Troelala, troelala
Doon moos ich oppe lèip al guìn
Troelaloelala*

XIII

*Doon zag ich tiége uize paa
Troelala, troelala
Doon zag ich tiége uize paa
Troelaloelala*

XIV

*Ich gaon nuùts mié ùut vrieje, nèij
Troelala, troelala
Ich gaon nuùts mié ùut vrieje, nèij
Troelaloelala*

(Tekst bezorgd door "Fin Kwijne")

J. Bosmans

DE KERK IN HET MIDDEN

Onder deze titel begonnen wij in de eerste nummers van de Reengenoten een rubriek over de parochiegeschiedenis. We grepen destijds al dadelijk terug naar de 18de eeuw. In deze bijdrage gaan we maar een halve eeuw terug : de oorlogsjaren. De Meeuwenaren deelden in de onzekerheid en het leed van de Duitse bezetting, zoals elders. Toch waren ze vrijgeviger dan ooit. Pastoor Jozef Vranken maakte daar gebruik van om de Sint-Martinuskerk, die onder zijn voorganger in 1934 vergroot was, verder in te richten en te verfraaien. "Op een boerenparochie, als de onze, is financieel gesproken de tijd gunstiger dan

ooit. Wij hebben dezen oorlog twee nieuwe zijaltaars bijgezet, drie nieuwe biechtstoelen en het kerkornament gans vernieuwd. Er is nog wat zaad in het bakje." Dat schreef pastoor Vranken op 28 maart in ¹⁹⁴⁴ een brief aan professor R. Lemaire, broer van de ontwerper van de preekstoel. In het memorieboek met de gedenkwaardigheden der parochie Meeuwen noteerde pastoor Vranken beknopt de resultaten van zijn doortastende ijver om zijn plannen zo snel mogelijk verwezenlijkt te zien. Het weghalen van de klokken krenkte hem des te meer. Maar dat is een ander verhaal.

HET SCHILDERIJ VAN O.-L.-VROUW VAN BIJSTAND

Dit schilderij werd plechtig ingewijd op 2 februari 1941, Lichtmisdag, die dat jaar samenviel met een zondag. Een pater Minderbroeder (Heusden) preekte en een grote menigte woonde de plechtigheid bij. De prent werd op triplex geschilderd door de Eerwaarde Zusters Redemptoristen van Brugge.

Het raam werd gemaakt door de heer Jaak Palmers van Meeuwen, meester in de vakschool van Bree.

De ijzeren kandelaars zijn ontworpen door den Eerwaarde Heer Bernard Claessens, bestuurder van de vakschool te Maaseik en zij werden gesmeed in de vakschool van Bree.

DE TWEE ZIJALTAREN

De twee zijaltaren werden getekend door de heer Lateur, zoon van Stijn Streuvels, en uitgevoerd door het huis Em. Vanden Houte van Anderlecht. Ze kostten, zonder het plaatsen, 15.000 fr.

Zij werden geplaatst in de maand november 1941 en ingezegend door Eerwaarde Heer Pastoor (hiertoe gedelegeerd door Eerwaarde Heer Deken) op zondag 16 november 1941, na de preek onder de hoogmis.

H. Hartaltaar

O.L. Vrouwaltaar

DE TWEE GLASRAMEN

De glasramen van Sint-Jozef en Sint-Brigida werden geleverd door Fr. Crickx van Brussel, de maker van de drie glasramen in het koor van de kerk. Zij werden geplaatst in de Goede Week van 1943, de 20ste en de 21ste april. Zij hebben 6000 fr. per stuk gekost, de plaatsing niet inbegrepen.

H. Familie

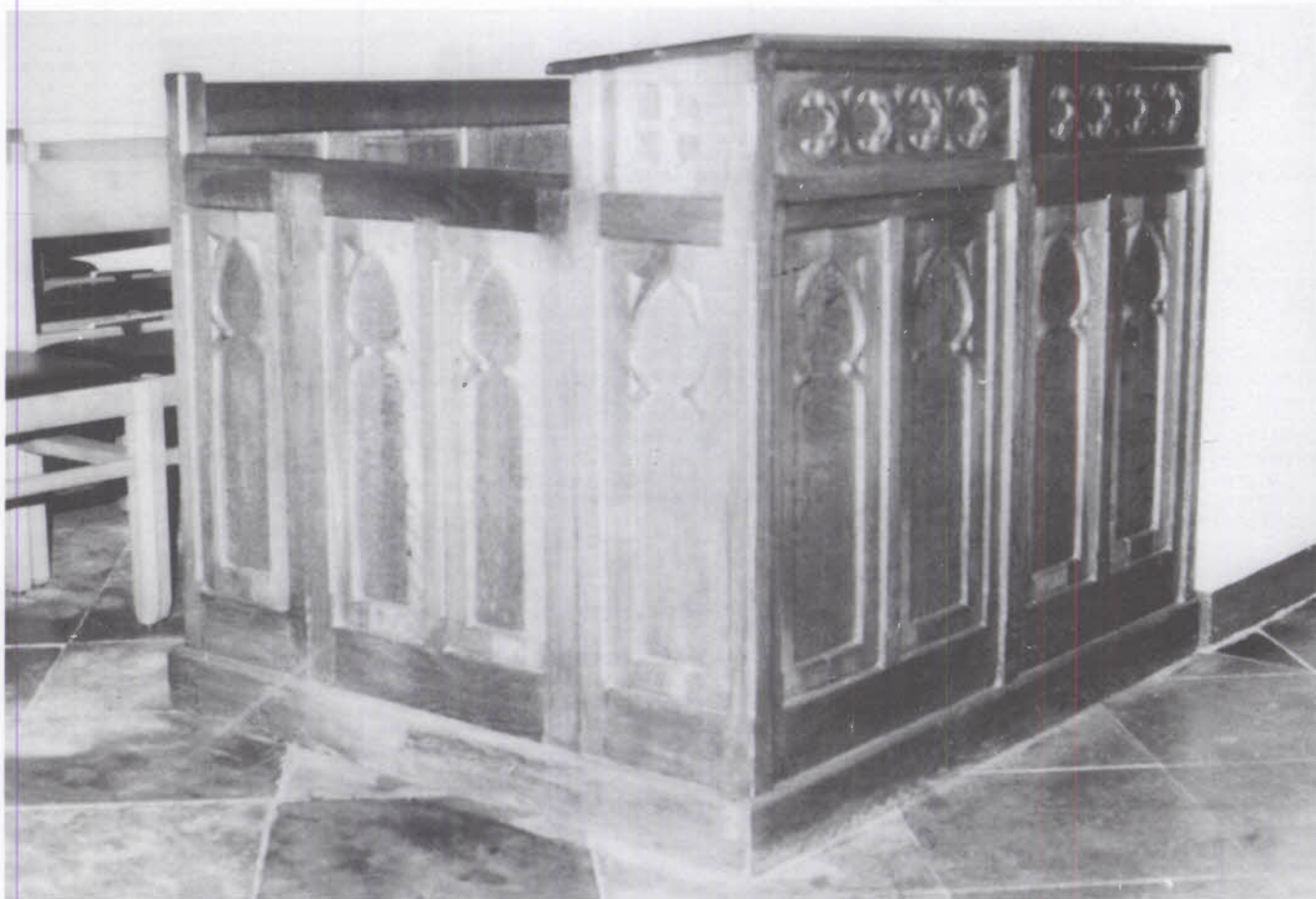

H. Brigida

DE BANKEN VAN DE KERKMEESTERS

De oude versleten banken stonden in de middengang, juist achter de plaats waar de kroonkandelaar hangt.

De nieuwe werden getekend door de heer Dreezen, architect te Bree en uit-gevoerd door de meubelfabriek Luykx-Van Heukelom van Lommel. Zij werden geplaatst op 22 december 1942 en kosten samen 16.000 fr., ter plaatse geleverd.

DE BIECHTSTOELEN

Op 20 juli 1943 werden twee nieuwe biechtstoelen geplaatst. Zij werden getekend door Eerwaarde Heer Bernard Claessens, bestuurder van de vakschool in Maaseik en gesculpteerd door de heer Henri Telen aldaar.

In de week van 13 tot 20 februari 1944 werd de derde biechtstoel geplaatst. Hij werd uitgevoerd door de firma Billoux-Grossi van Brussel naar de plannen van de twee andere en in alles erop gelijkend, uitgenomen de tekst. Ook het hout is verschillend : hier Franse eik, de andere Slavonische eik. Hij kostte ongeveer 29.000 fr.

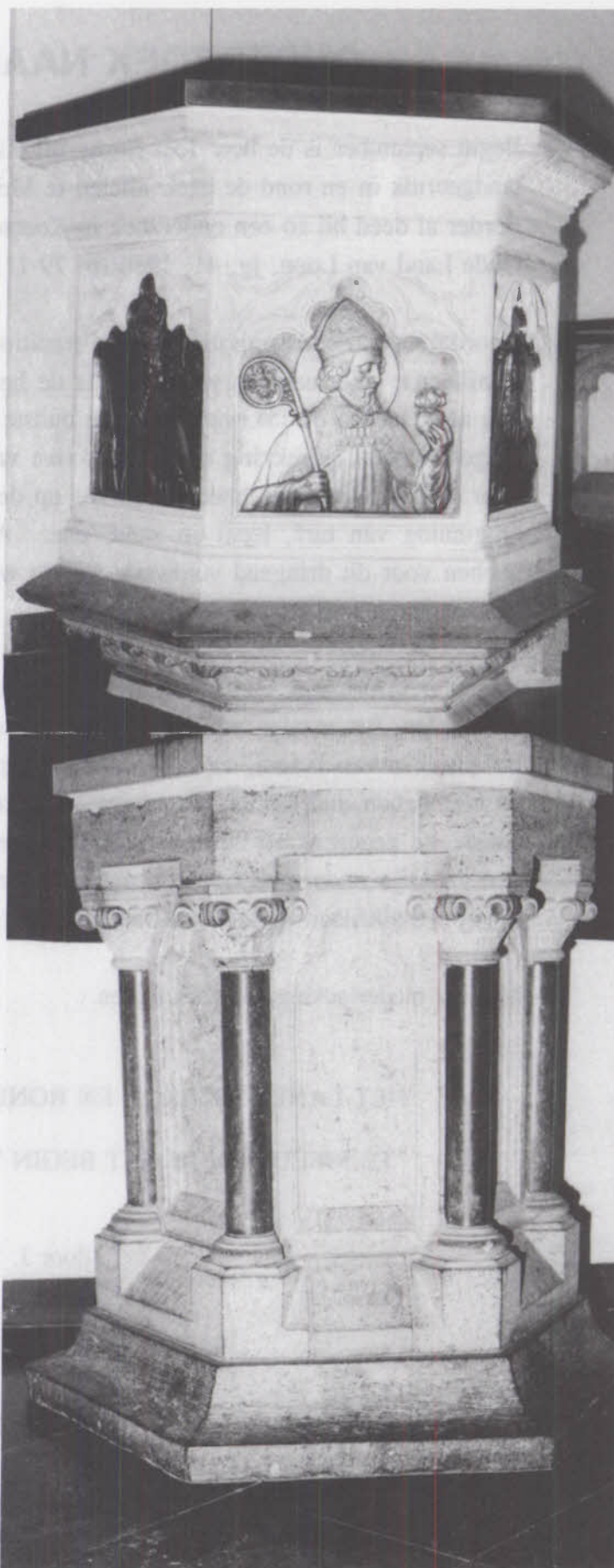
DE PREEKSTOEL

Op 11 januari 1946 werd de nieuwe preekstoel geplaatst. Hij was besteld bij de firma Jean Moffart, 30-38 Rue des Moulins in Ans (Luik). Het beitelwerk van de steen werd uitgevoerd door het huis Albert Renier in Aarschot. De rest in Ans. Hij werd aangenomen voor 82.500 fr., zonder de bronzen panelen. Op 16 januari was het plaatsen van het steenen gedeelte afgelopen. Op 12 februari werden de vier bronzen panelen geplaatst.

HET TRIOMFKRUIS

Het triomfkruis werd in de kerk opgehangen in de maand maart 1941. Het kostte 985 fr.

J. Bosmans

ONDERZOEK NAAR LANDGEBRUIK

Begin september is de heer Joël Burny uit Hasselt begonnen met een onderzoek naar het landgebruik in en rond de beekvalleien te Meeuwen in het begin van de twintigste eeuw. Eerder al deed hij zo een onderzoek in Koersel. De resultaten daarvan verschenen in het Oude Land van Loon, jg. 41, 1986 (p. 79-111).

Doordat over de organisatie van de traditionele landbouw in de literatuur weinig gedetailleerde informatie te vinden is, is de heer Burny voor zijn onderzoek in Meeuwen ook aangewezen op interviews met de oudste inwoners, vrouwen zowel als mannen. De vragen hebben betrekking op de herkomst van stooksel voor het haardvuur en strooisel voor de potstal, op het hoeden van vee op de heide, in de beemden en de bossen, op de ontginning van turf, leem en zand, enz. Aangezien wij zelf minder tijd en ervaring hebben voor dit dringend veldwerk, willen wij uw medewerking aan dit onderzoek sterk aanbevelen.

Met alle informatie - ook van ooit horen zeggen - in verband met turf-, leem- en zandkuilen, het maaien van heide, riet en varens, het rapen van dennekegels en eikels, het plukken van braam- en bosbessen, het sprokkelen van hout, het kappen van bossen en houtwallen, het steken van russen, enz. kunt u ook bij de Reengenoten terecht. Wij zullen die gegevens als aanvulling naar de heer Burny doorsturen en u van de vorderingen van zijn onderzoek op de hoogte houden. U kunt hem ook zelf contacteren : Joël Burny Vesaliuslaan 8, 3500 Hasselt (tel. 011::23 39 29).

Met uw medewerking zal verschijnen :

HET LANDGEBRUIK IN EN ROND DE VALLEI VAN DE ABEEK TE MEEUWEN IN HET BEGIN VAN DE TWINTIGSTE EEUW

door J. Burny

GEBRUIKSVOORWERPEN CA. 1920

Met enkele van onze dorpsgenoten hadden we nogmaals een gesprek over gebruiksvoorwerpen in de twintiger jaren, hun herkomst, wie ze repareerde en wie ze gebruikte. Volgende Meeuwenaren waren onze gesprekspartners : Michel Schrijvers (°1904), Jaak Schrijvers (°1906), Silvie Plessers (°1913), Mina Plessers (°1916), André Vanhemel (°1914), Clementine Vaesen, Til Janssen (°1916 +10 jan. 1994). Onze voorzitter interviewde Jozef Vanbuel (°1898) en de andere Reengenoten evalueerden de informatie op een bestuursvergadering.

1. BLOEMPOT

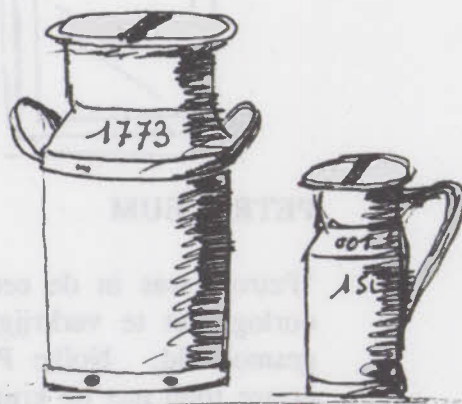
Er waren weinig bloempotten, wel b.v. bij brouwer Indekeu, bij Staans Magisters (Hoogmartens-Ceyssens).

Doorgaans stonden in deze bloempotten "Franse geraniums". Nolke Schrijvers ging eenmaal per jaar met paard en kar naar de Breese "panenschop" en bracht dan een lading bloempotten mee. De leem voor de potten werd in 't Hasselt gehaald, waar het laag, nat en moerasachtig was.

2. MELKKRUIK

Een melkkruik heet in ons dialect "tèit". "Tèite" waren te koop in Bree of bij de smid. Ook de melkerij verkocht "tèite"; ze werden door de voorzitter van de melkerij besteld. De meeste kruiken waren van zink of verzinkt, maar er waren ook zwaardere ijzeren exemplaren met een koperen naamplaatje.

Lekke "tèite" werden door de smid gesoldeerd. De melk werd toen nog niet opgehaald door de melkar; ze werd op een "platte krùukar" of met de "hóntskar" vervoerd.

3. SPIEGEL

Spiegels waren verkrijgbaar in sommige winkels. De familie "Lakkerwa" (Lacroix) leurde ermee. Lacroix had "vrèlliej" die ermee rondkwamen. Zij stonden ook in Meeuwen op de kermis met een "winkelke mèt babbelkes" (snoepkraampje) en een draaimolen. Aan de draaimolen was een bak waarin de duwers liepen. De grootste schooljongens duwden de molen, omdat ze dan "innegang" voor niks mochten mee ronddraaien. Jef Vanbuel vermeldt Fiktor (Breuls ?) van Bree als leurder. Bij de familie Vaesen-Geussens op de Broekkant leurde Drucot van

Hasselt; hij kwam om de drie maanden en bleef slapen op de hooizolder. Hij verplaatste zich met paard en kar en zijn waar kostte hoogstens 5 frank.

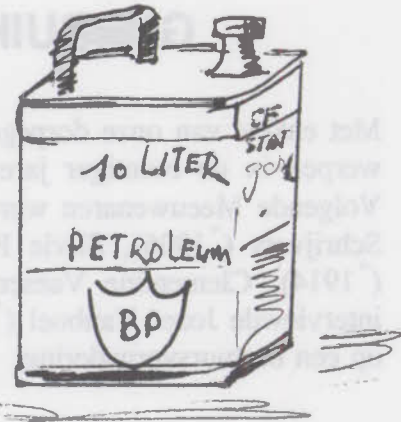

4. PETROLEUM

"Petrol" was in de eerste wereldoorlog niet te verkrijgen, behalve gesmokkeld. Nolke Petrol kwam ermee rond met de kruiwagen. De hoeveelheid werd aan huis uitgemeten met een "lieter" en overgegoten in flessen. Petrol gebruikte men in olielampen en "lantèrings" (lantaarns).

In cafés en hier en daar bij boerenmensen hingen "lampbels". Een "lampbels" (Lampe Belge) is een "hangkingkee" (hanglantaarn) met een ronde wiek.

Ook in winkels en bij schrijnwerkers was petroleum te koop. Bij Bomans werd hij verkocht per liter, afgetapt uit een ton op "den din". Jef Vanbuel schatte het verbruik op 2 liter per week.

5. PASFOTO

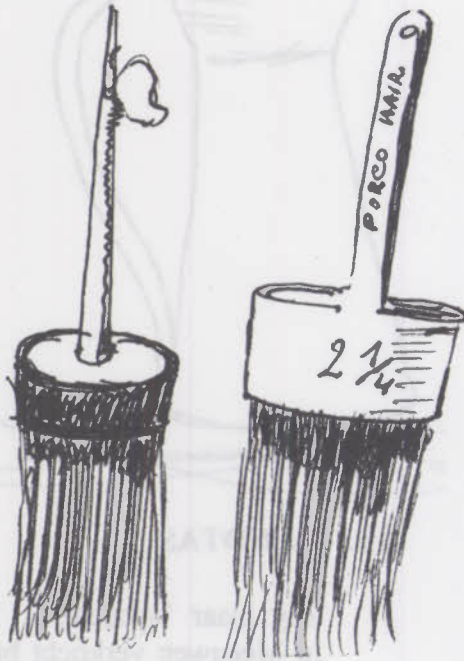
Pasfoto's werden doorgaans van een familie- of schoolfoto afgeknipt.

Er was geen fotograaf in Meeuwen. Pasfoto's werden gemaakt bij Jan de Baan (Opitterstraat in Bree) en Tieske Klok (aan de Boneput in Bree). Ook bij Buntinx in Gruitrode kon men zich laten "trèkken". Jef Vanbuels eerste pasfoto dateert van onder de eerste wereldoorlog. De mannen moesten van de Duitsers op controle komen in het dorp, m.a.w. de revue passeren. De meeste mensen hadden evenwel geen foto nodig, vermits ze geen pas hadden, zeker de vrouwen niet, die geen legerdienst moesten doen en niet mochten stemmen.

6. VERFBORSTEL

Verkrijgbaar in de winkel (b.v. bij Pol) of bij de schrijnwerker. De verfborstel werd zuiver gemaakt met kokend water. Behalve ramen (wit) en deuren (groen) moest ook landbouwalaam geverfd worden. Bij een boerenkar waren de "rajer" meestal rood, de "dóm" en de scharnieren zwart en de rest van

het houtwerk groen. Op de karing een naamplaatje. Binnenmuren werden "gewitselt" (wit gekalkt). Behangselpapier is in Meeuwen kort na de eerste wereldoorlog pas opgekomen.

7. STEEL

Wie een steel voor een riek, een hark of een schop nodig had, haalde die uit een "gracht". Er waren stelen van eik, beuk, els of wilg ("wieje").

8. CORSET

Volgens Jef Vanbuel droeg zijn oudste zuster in 1913 "e kersèt". Volgens de andere gesprekspartners bestonden ze in Meeuwen nog niet. Nochtans was er iets dat erop geleek en er een voorloper of imitatie van was, nl. een "bùukreem" zoals iemand het noemde. Dit zou een stuk zijden stof geweest zijn dat de buik omspande en waarvan

de uiteinden in elkaar haakten. De vrouw van postmeester Wellens (Fin vanne Post) droeg zo'n exemplaar.

9. SPAARBOEKJE

Het sparen bij de Algemene Spaaren Lijfrentekas werd vanuit de school aangemoedigd (schoolsparen). Alle weken moest je wat geld meenemen naar school. Dan kreeg je eerst een spaarkaart. Pas als je een bepaald bedrag gespaard had, kreeg je een boekje. Maar er werd eerder uitzonderlijk gespaard. Hier en daar was er een "gegoede" boerenzoon, die af en toe 5 cent meekreeg naar school. De ouders konden ook sparen op de post ("postbeekske").

10. HAARSPELD

Haarspelden vond je in winkels en tussen het assortiment van leurders. De leurder had een draagbakje met daarin zeep, lint, spelden, e.d. Er waren in die tijd mooie hoornen spelden met een koperen slotje.

Voor de tweede wereldoorlog kwam er in Meeuwen een grappige leurder rond, nl. Zotte Jan. Zelf noemde hij zich "Jan de machine-man, die alles maken kan". Hij prees zijn waar aan met een kort versje :

*Garen en lint, stekskes en blink,
al waar een jong meisje aan
denkt; kammen om luizen te
vangen,
wel dertig in enen trek
en zo vet als spek;
koperen naalden met zilveren
bekken, om gekken door te
trekken ...*

(Wie kent het vervolg ?)

11. MUILKORF

Muilkorven ("mintel") waren er voor kalveren, koeien en paarden. Ze waren verkrijgbaar bij de smid of uit handen van leurders. Ook bij Bomans verkochten ze wat ijzerwaren. Muilkorven werden ook soms zelf gevlochten van wissien. Bij het vee werden ze niet aangedaan tegen het bijten maar om de beesten het vreten te beletten. Kalveren die men wilde laten "vètdrinken", mochten geen stro of meel eten.

12. WIJWATER

Paaszaterdag werd door alle gezinnen met kannen en kruiken een voldoende voorraad "wiejwater" ingedaan. Onder in de kerktoren ('t klokhuis), stond een grote kuip waaruit men kon gaan scheppen. Later stonden er 2 à 3 "bassengs". Gedurende het jaar werd er ook al eens "aangelingt". Het is natuurlijk moeilijk te reconstrueren waarvoor dat gewijde water allemaal moest dienen. Een van onze gesprekspartners meende dat het door sommige boeren in het voeder van

de beesten gesprenkeld werd. Ook de "wiejwaterspètsjes" in de slaapkamers moesten geregeld worden bijgevuld.

13. HANDTAS

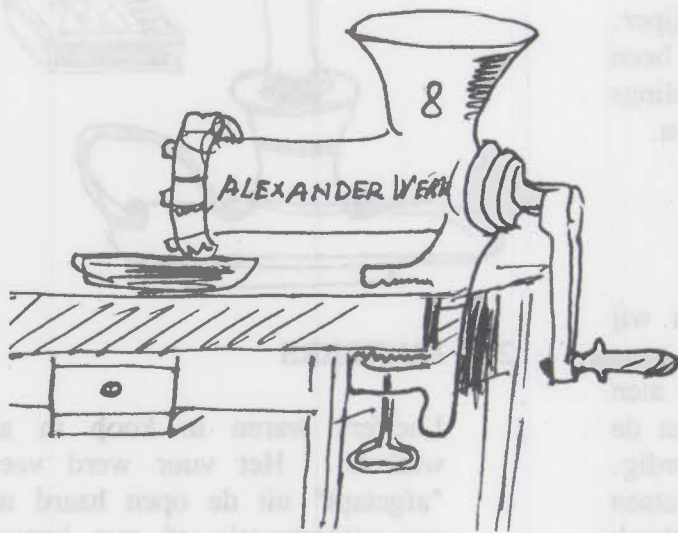
Zeg maar "sacoché". Die werden in Meeuwen verkocht bij de Bosser (Colaers-Camps) of bij Zjang Bùutse (Boutsen-Achten). Er waren er ook die ze zelf haakten van garen en vanbinnen voerden met stof. Bovenaan werd er een lint door getrokken om ze dicht te stroppen. Veel "zjàkosse" waren er in Meeuwen niet te zien. De mannen hadden een varkensblaas waarin ze hun tabak bewaarden ("tùubiksbiègel").

14. VLEESMOLEN

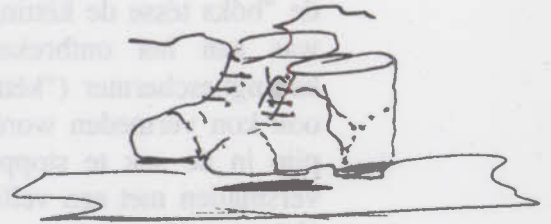
Niet alleen de smid verkocht vleesmolens, ook bij Bomans kon je terecht voor een vleesmolen van het merk ALEXANDER. Veel mensen kochten geen vleesmolen zolang ze er een konden lenen. Ze werd gebruikt bij het bereiden van hoofdkas ("hèijkiés) en bloedworst.

15. BABYSCHOENTJES

Die bestonden nog niet, althans niet in Meeuwen. Veelal werd er barvoets gelopen tot 3 à 4 jaar; dan kregen de kinderen klompjes, zeker als ze vanaf 6 jaar naar school gingen. De kindervoetjes waren dan geregeld "gehaarinkelt", d.w.z. gekneusd aan de binnenkels. Jef Vanbuel herinnert zich de kleinste

klompjes met twee riempjes; één over de wreef en één achter de hiel, want "anners hàuwe ze diej altiejaan ùt". De meeste jongens kregen schoenen vanaf hun twaalfde jaar, bij hun Plechtige Communie. Als het koud was, droegen baby's en peuters gehaakte sokjes, soms met een wat dikkere zool.

16. DORSMOLEN

Dit toestel is beter gekend als "mënezie" (Fra. manège). Handelaars in landbouwmachines bij wie men ze kon vinden, waren Martens in Bree, Creamers in Opitter, Gielen in Eksel, Van Lindt in Overpelt. Tussen de twee wereldoorlogen waren ze algemeen verspreid. Vlak na de tweede wereldoorlog werden ze opgeruimd als de boeren een "kopdorser" of "sjèdder" kochten. De handelaars kochten zelf de dorsmolens terug.

Smid Kerfs van Meeuwen was agent van Martens in Bree.

17. HUISNUMMER

Alle huizen hadden voor de administratie (o.a. bevolkingsregister) een huisnummer; bij weinigen was dat zichtbaar in de vorm van een plaatje of anderszins. Jef Vanbuel herinnert zich geen huisnummers en ook geen straatnaamborden. Er waren trouwens geen echte officiële straatnamen; de straatnamen waren

de namen van de gehuchten.

Anderen herinneren zich blauwe geëmailleerde plaatjes met witte huisnummers, maar de datering blijft vaag.

18. BROEKSPELD

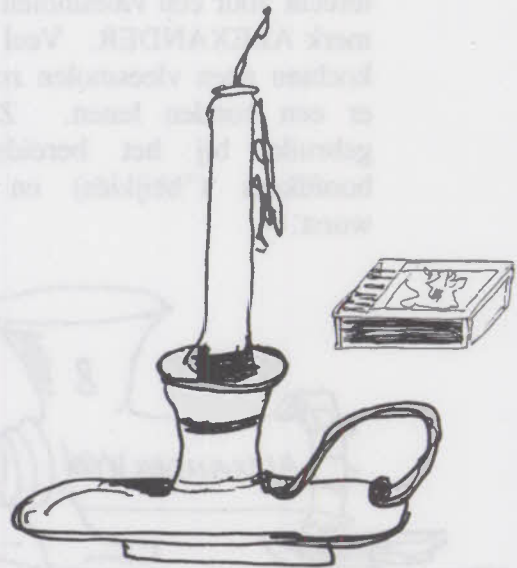
Eerst zeggen dat het probleem van de "bóks tésse de kètting" te wijten was aan het ontbreken van een kettingbeschermer ("kèttingkas") en ook kon vermeden worden door de pijp in de sok te stoppen of ze te versmallen met een veiligheidsspel ("tùuwspel"), met een afgedankte "bokaallits" of met een wasknijper ("lievitspel"). Maar echte broekspelden "bóksespelle" lagen bij de fietsenmaker. Er waren twee soorten : de klem en de knijper. De ronde klem werd om het been gedaan, de knijper werd zijdelings langs het been omhoog gestoken.

19. TOILETPAPIER

Toiletpapier aan de rol zoals wij dat nu kennen, bestond nog niet. Ook het toilet ("hieske") moet men zich iets anders voorstellen dan de dure zitplaatsen van tegenwoordig. Het "hieske" was op vele plaatsen in het varkenskot of op een uithoek van de woning. De "bril" was een plank met een rond gat in. Waar men geen "zèikpèt" had, lag die plank over een oude ketel. Als "hieskespèpeer" werd soms een verfrommeld stuk krantepapier (de "Mèzèiker Gèzèt") gebruikt; in de open natuur ging men zitten waar "èine wès graas" bij de hand was en anders zal het plantrekkerij geweest zijn.

20. KAARS

Elk gezin had minstens één, doorgaans gewijde kaars in huis, uit voorzorg voor een schielijk sterfgeval. Men kon kaarsen kopen van leurders en ook in de winkels waren ze voorhanden. Als het "Missie" was, werden er verkocht en tegelijkertijd gewijd. Met Lichtmis werden kaarsen verkocht ter ere van de H. Brigida.

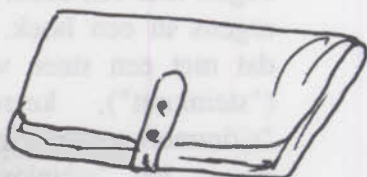

21. LUCIFERS

Lucifers waren te koop in alle winkels. Het vuur werd veelal "afgetapt" uit de open haard met een pijpestrootje of met hennepstokken ("plimpe"). Er werden ook plimpen gemaakt van sporkehout ("hónshout") dat gekleefd en daarna gedroogd werd. Op de Dorpermolen gebruikten ze zelfs gedroogde asterstengels. Lucifers waren te verkrijgen in grote dozen van 100 à 500 stuks. In alle cafés stonden "stekskespot" om lucifers aan te strijken. Aanstrijken op de fluwelen broek lukte ook soms.

22. PORTEFEUILLE

Voor een leren portefeuille moest je bij de schoenmaker zijn. De opkomst van de portefeuille hangt samen met de opkomst van het papiergeld. Vóór die tijd was er geen behoefte aan. Wel hadden de mannen doorgaans een portemonnee om "frangs" en "Napoleons" (stukken van 20 F) in te stoppen.

23. FOPSPEEN

Geen van onze gesprekspartners herinnert zich uit die tijd een "tutter". Wel werd gewoonlijk een stoffen lapje in suikerwater gedrenkt om de zuigelingen op te laten "zabbere". Jef Vanbuel maakt een onderscheid tussen een "lótske" en een "fietske". Met het eerste bedoelde men een stoffen lapje met een klontje suiker in. Het tweede was een caoutchouc fopspeen aan het ene uiteinde van een buigzaam slangetje ("dermke"), terwijl in het andere uiteinde een stukje rietstengel zat dat door de voze kurk ("vuuze stop") van een papfles stak. Wij vermoeden dat de naam "fietske" iets te maken heeft met het geluid dat bij het zabbere op de rubberen fopspeen hoorbaar was.

24. VOSSEPELS

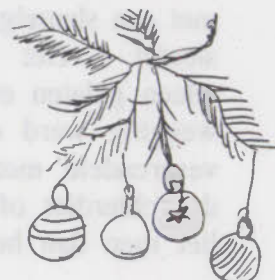
Vossepelzen werden verkocht bij Damiaens in Bree. Bont werd alleen door dames uit de "betere kringen" gedragen. Lién vanne Gelis (Helena Soons) had zelf een vos gevangen en de pels laten drogen tot een pronkstuk.

25. TUINZADEN

Tuinzaden waren verkrijgbaar bij de meeste winkeliers in Meeuwen. Ook koster Max had "huifzaot". Verder daagden er voldoende leurders op. Leurder Lacroix placht te zeggen: "koop toch wat wortelkes voor de snaken". Jef Vanbuel had het over een leurder van Bree - familie van die van Kennis - die op de Steenberg woonde.

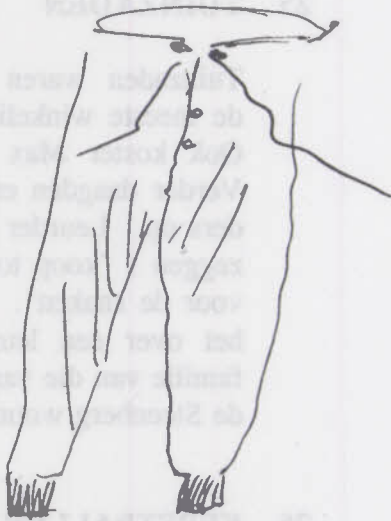
26. KERSTBALLEN

Waren hier toen nog niet gekend. Via de Duitse bezetter in de eerste wereldoorlog kwamen kerststal en kerstbeelden in voege in onze kerken. Jef Vanbuel situeert de kerstballen ca. 1935. Kerstlampjes hebben pas na de tweede wereldoorlog de "pitskerkes met kerskes" vervangen. In Meeuwen in de oude gemeentenzaal is er in 1946 à 1947 een tentoonstelling van kerststallen geweest. Foto's en meer informatie hierover zijn welkom.

27. HERENONDERBROEK

Interlock bestond niet. Als het heel koud was droegen mannen soms twee echte broeken over elkaar. Om te slapen droegen mannen en vrouwen een lang hemd ("nacht-himme") als slaapkleed ("slaop-klèit"). Vrouwen droegen wel slaapmutsen, de mannen weinig of niet.

28. EIDOPJES

Onze gesprekspartners kenden in die tijd geen eidopjes. Een ei werd in tweeën gedeeld en uit de hand gegeten. Het was trouwens de tijd van eerder een half eitje dan een heel.

29. RESERVEHUISSELEUTEL

Vele huizen hadden geen voordeur met een sleutelgat en dus ook geen sleutel. Het huis werd zelden alleen gelaten en indien men toch wegging werd de deur vanbinnen vergrendeld met een "sjàuw"; via de achterdiér of de stallingen verliet men dan het "gelèèg". Voor

het overige hielden de boerenmen- sen elkaars doening wel wat in de gaten. Voorts is het interessant te weten dat er tot na de tweede wereldoorlog nog veel houten deurklinken waren.

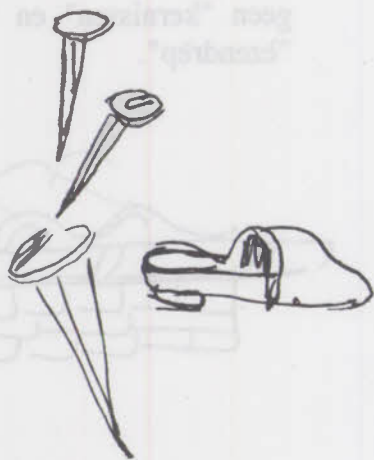
30. POMPEBAK

Aanvankelijk kwamen ze weinig voor. De meeste mensen putten het water met een emmer uit de waterput voor de woning. Het begon met een klein gat in de muur ergens in een hoek. Door dit gat dat met een steen werd afgesloten ("steinkuèt"), keerde men het "sjómmelwater" naar buiten.

Boven het "stèinkuèt" werd later een soort van pompebak gemetseld en gecementeerd of een arduinsteen geïnstalleerd door de steenkapper. Pompen en pompebakken waren te verkrijgen bij Zjef Stèin in Ellikom of bij Gors in het Meinestraatje in Bree. Aan de school was er volgens Jef Vanbuel nog geen pomp, wel op het Dorp tegen de kerkmuur.

31. KLOMPNAGELTJES

Waar ze klompen verkochten, verkochten ze ook klompnageltjes. Er was dus keuze : de smid, de klompenmaker of de winkeliers (o.a. bij Bomans en bij Piér van Liéneke). Er waren twee soorten, nl. grote en kleine. Men kon ook zelf klompnageltjes maken van sporkehout. Die gebruikte men soms om zelf klompen te lappen met leer van versleten schoenen. Lange laarzen ("botten") zijn na de eerste wereldoorlog eerst opgekomen.

32. WEIPALEN

Weipalen werden altijd zelf gemaakt, van alle soorten hout maar liefst van eik. Ze werden gezaagd uit takken van gevelde bomen of gekapt uit schaarhout ("sjaorhuit"). Op natte grond werden de aangescherpte palen ingeheid, op droge grond werden ze ingegraven.

33. BIJENKORF

Bijenkorven werden gemaakt door mandenmakers als Marten Kiébers (Vliegen) of Duür Lóf (Vliegen). De meeste mensen die bijen hielden, maakten de korven evenwel zelf. Op het Genits maakte Jannetje Gèètjes bijenkorven.

34. GRESBUIZEN

Onbestaande in Meeuwen. Elders wel?

35. STRIJKBOUT

Strijkbouten waren praktisch onverslijtbaar, zodat men niet vaak nieuwe hoofde aan te schaffen. Had men er toch een nodig dan ging men naar de smid of naar kruideniers met een kleine afdeling "ijzerwaren" zoals Pier Bomans of Piér van Liéneke. De meeste boerenmensen hadden in de woonkamer nog een open haardvuur. In het huis van de strijkbout werd gloeiende as of een gloeiend stuk ijzer gelegd. Dit werd herhaald telkens als de bout afgekoeld was. Later verschenen er strijkbouten uit één stuk die men op de kachel kon verwarmen. Met twee zulke strijkijzers kon men zonder onderbreking blijven strijken.

36. MELKZEEF

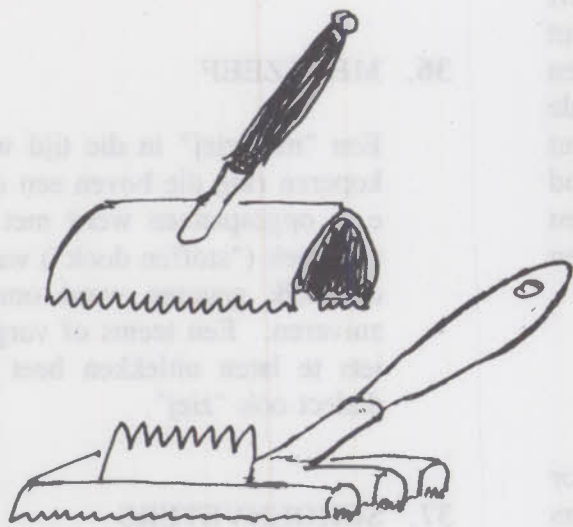
Een "mèlkziej" in die tijd was een koperen ring die boven een emmer, e.d. opgespannen werd met daarin een doek ("stóffen dook") waardoor de melk gegoten werd om ze te zuiveren. Een teems of vergiet om iets te laten uitlekken heet in ons dialect ook "ziej".

37. SCHOENVETERS

"Nistels" waren een artikel van schoenmakers en leurders. Er werden lang niet zoveel schoenveters versleten als nu, doordat de klompen het meest gedragen werden. Ze waren toen alleen verkrijgbaar in bruin of zwart en in verschillende lengte naar gelang van de mode, b.v. hoge dames-schoenen met lange veters.

38. ROSKAM

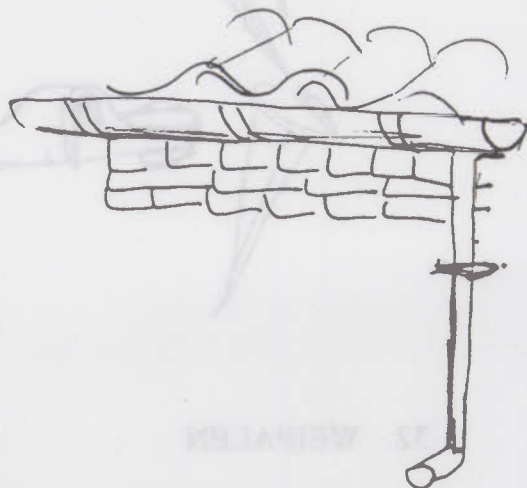
De roskam hing gewoonlijk ergens aan een nagel in de paardestal. Er waren twee soorten roskammen : 1) voor de manen; die had langere tanden en maar één rij, 2) voor het paardelijf; die had drie tot vijf latten met korte tandjes op. Er waren ook gecombineerde modellen die men kon omkeren. Vroeger bestonden er ook varkensroskammen. De varkens werden toen veel langer gehouden dan nu, met het gevolg dat ze zeer lange haren hadden. Varkenshaar was een waardevol bijprodukt : het werd verkocht aan fabrikanten van allerhande borstels, verf- en scheerkwasten, e.d.

39. DAKGOOT

Dakgoten waren zeldzaam in Meeuwen. Men liet Gods water meestal over Gods akker vloeien, behalve bij de pastoor waar het water via goten in putten werd opgevangen. Ook de schoolgebouwen hadden

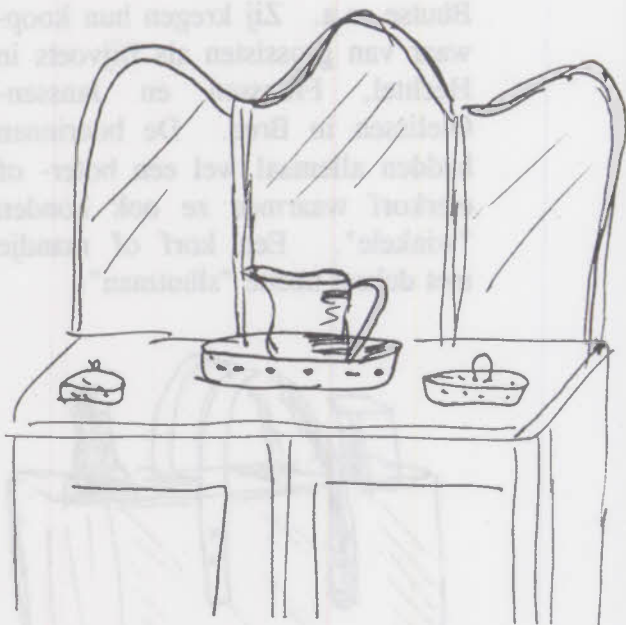
zinken dakgoten die op 1 à 1,5 meter van de grond in een zwaar, gegoten ("fónte") eindstuk uitmonden. De andere woningen hadden geen "kernissen" en "guùte" maar "èzendrèp".

40. LAMPETKAN

Daar hoorde een lampetkom ("was-kóm") en een kambeurs ("kamp-bèers") bij. Dergelijke sets verkochten ze bij Bomans. Het was ook een (gegeerd?) trouwkado. De lampetkan en het toebehoren werden meestal alleen gebruikt door de vroedvrouw ("wiesvruiw") in de periode van het kraambed ("kin-nerbèt") of door de dokter die op bezoek kwam. Het lampetstel werd ook soms uitgeleend aan goede bureu.

De "làmpèt" was ook de benaming voor een soort olielamp (lampe à petrole) die op de tafel werd gezet. "Làmpètte" in de betekenis van "gulzig bier drinken" zal wel eerder van de bierkan dan van de olielamp afgeleid zijn.

41. STROPDAS

Kledingsstukken hadden vroeger meestal Franse namen en bijgevolg bedoelen we de "plàstrao". Vroeger droegen de mannen bij plechtige gelegenheden een "pan". Dat was een witte, stijve, stoffen plaat ter grootte van een dakpan. Bovenaan was er een strikje op vastgenaaid en de "pan" werd als een "voorhemd" onder het wambuis ("wèmiske") gedragen. Een stropdas zoals wij die nu kennen was uitzonderlijk. Ook bij zondagskledij, begrafenis of trouw hoorde eerder een strikje.

42. SNUIFDOOS

Snuif ("snóf") werd in doosjes verkocht bij de kruideniers, o.a. Bèèrke Pol (Janssen) en Maan Nuiwe (Stienaers). Er waren ook speciale reizigers in tabak en rookartikelen, met o.a. ook snuiftabak. Er waren in Meeuwen enige mensen die "snófdé" : pastoor Claes,

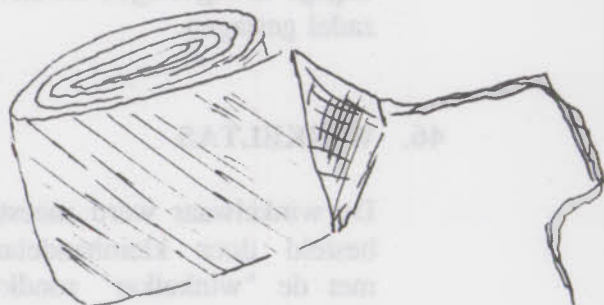
meester Cornelissen, de koster, Teng vanne Bel, en ook een dame, Miena Paze. Er werd maar één persoon genoemd die uit een speciaal doosje snoof, nl. pastoor Claes, die zelfs onder de catechismusles de snuifdoos ("snófduüs") bovenhaalde.

Een filosoferende Meeuenaar heeft naar het schijnt ooit de volgende wijze uitspraak gedaan : "ene mins zien snùut mees d'ónnerste buëve stuùn, dan kosde de snóf er zuù insjèdde." Wij weten niet of zijn verzuchting aan de grondslag van de plastische chirurgie ligt.

43. NAVELBANDJE

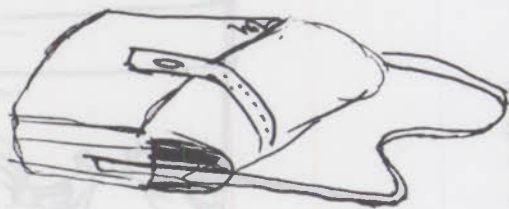
Navelbandjes waren eigen maaksel van een soort flanel. Wij wisten het al niet meer, maar het werd drie maanden gedragen.

44. SCHOOLTAS

In de lagere school werd niet met boeken gedragen: er was geen huiswerk en alleen de Mechelse Catechismus mocht mee naar huis. Kinderen die 's middags aan de school of bij particulieren in het dorp bleven eten, hadden van thuis "e stèkske sjoalvlies" om hun boterhammen in te steken, doorgaans een stoffen stropzak.

Zjef Vanbuel herinnert zich nochtans dat zijn jongste zus een schooltas had van "gestampde kàrtón mèt stóf iévertrokke".

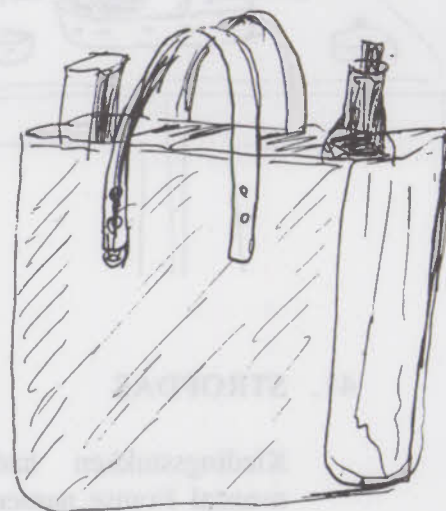
45. SNELBINDER

Die waren er; ze werden doorgaans niet gekocht maar zelf gemaakt van b.v. een oude binnenband van een fiets. Deze gerecycleerde snelbinder werd achteraan in de bagagedrager gestropt, vervolgens over de bagage heengeslagen en dan om het zadel geslagen.

46. WINKELTAS

De winkelwaar werd meestal thuis besteld door kleinhandelaars die met de "winkelkar" rondkwamen: Nolke Petrol, De Bosser, Fónske

Bùutse, e.a. Zij kregen hun koopwaar van grossisten als Bijvoets in Hechtel, Franssen en Janssen-Gielissen in Bree. De boerinnen hadden allemaal wel een boter- of eierkorf waarmee ze ook konden "winkele". Een korf of mandje met deksel heette "slùutman".

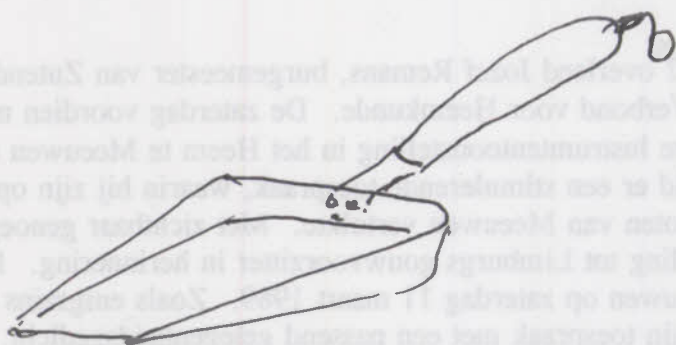

47. KAMPEERTENT

Als privé bezit bestonden die niet, Meeuwense mannen kenden ze wel van bij de soldaten. Van kamperen zoals wij dat nu kennen, was in die tijd in Meeuwen geen sprake. Ik kan me goed voorstellen dat de mensen zouden gevraagd hebben: bès'te nùuw hiél gek gewuùre?

48. VUILNISBLIK

Op vele plaatsen diende de kolen-schep "kaolsjèp" als vuilnisblik. De afval (meestal organisch) ging rechtstreeks de mesthoop op. In huis werd er "gekeerd" ("gekiért") met een brembezem ("brimme bessem") en buiten met een berkebezem ("bèrke bessem").

49. GANZENBORD

Volgens onze zegslieden niet gekend. Als men het had, was het waarschijnlijk afkomstig van de sinterklaasmarkt in Bree. Andere gezelschapsspelen zoals domino-, kien- en kaartspel waren wel verspreid.

50. WEEGSCHAAL

In huis had men een kleine balans ("blenske") met een grote en een kleine diepe schaal als hulp bij het bakken. Voor letterlijk gewichtiger werk gebruikte men een ponder ("pinner") en voor heel zware lasten de alomgekende bascule ("bàskùul/bàskil"). De stadswaag in Peer heette ook "de bàskùul". In Bree stond ook een grote bascule in het kleine slachthuis aan de Omitterkiezel.

Martin Vliegen en Jean Bosmans

MENS LIEF

Op donderdag 5 november 1992 overleed Jozef Remans, burgemeester van Zutendaal en provinciaal voorzitter van het Verbond voor Heemkunde. De zaterdag voordien mochten wij hem op de opening van onze lustrumtentoonstelling in het Heem te Meeuwen nog begroeten en beluisteren. Jef hield er een stimulerende toespraak, waarin hij zijn oprechte verbondenheid met de Reengenoten van Meeuwen vertolkte. Met zichtbaar genoegen bracht hij ook even zijn aanstelling tot Limburgs gouvvoorzitter in herinnering. Dat gebeurde in zaal Martinus te Meeuwen op zaterdag 11 maart 1989. Zoals enigszins te verwachten was, eindigde Jef zijn toespraak met een passend gelegenheidsgedicht. In dit gedicht nodigde Jef iedereen uit, om, kijkend naar vroeger, wat heemgeluk te ervaren of te ontdekken, zonder dat het je ook maar iets kost.

*Mens lief,
met geld koop je niet veel :
voedsel wel maar de eetlust niet,
medicijnen maar gezondheid niet,
een huis maar nog geen thuis,
een bed doch de slaap niet meteen,
de boeken maar de wijsheid niet,
intimiteit maar de liefde niet,
verstrooiing maar geen geluk,
medematen maar vrienden niet,
een stuk grond, heemgeluk nog niet.*

*Mens lief,
met geld koop je meer aanzien,
maar heemgeluk kost je niets.
Het was er al van oudsher
in de bakermat van vroegertijds.
Kijkend naar vroeger, zo zie je dat.
Het lag beiderzijds langsheen een grens.
Reengenoten zijn heemgenoten.
Je vond plots wat latertijds.
Je las het van oude foto's af.
Kom dus kijkend koppen kijken.
Heemgeluk bestaat nog hedendaags.*

VRAGENLIJST

Hoe losten de Meeuwenaren ca. 1920 of vroeger de volgende problemen op? Noteer vooral de namen uit de volksmond, typische dialectwoorden en details uit het dagelijkse leven.

1. een nieuwe waterput (laten) maken
2. een schaap moet geschoren worden
3. een zakelijke brief (laten) schrijven
4. een tand laten trekken
5. een verkocht varken wegen
6. een aankondiging plaatsen in een weekblad
7. een schouw moet geveegd worden.
8. een woningbrand
9. een dood paard opruimen
10. een hondebeet verzorgen
11. een willige koe
12. een kapotte ruit vervangen
13. een weggelopen (minderjarig) kind
14. een nieuwe bakoven bouwen
15. een grafsteen aanschaffen
16. een verzonken kar
17. een blinde huisgenoot
18. een weg herstellen
19. een voorwerp ergens verloren
20. een geestesgestoorde wegbrengen
21. een kar zand en cement voor herstellingswerken
22. een som geld lenen
23. een trouwfoto laten maken
24. een lekke emmer of koffiemoor
25. een wespennest uitroeien
26. een kerstboom versieren
27. een woning (laten) ontsmetten
28. een muziekinstrument leren bespelen
29. vodden en oud ijzer opruimen
30. verhuizen

Als u zelf niet graag schrijft, bel dan naar Jean of Martin of het dichtstbijwonend bestuurslid van de Reengenoten voor een gesprekje. U hoeft niet over alle vragen iets te weten.

GALLO-ROMEINS MEEUWEN IN TONGEREN

Op 10 augustus 11. bezochten we het nieuwe Gallo-Romeins Museum in Tongeren. Terwijl André, die het bezoek geregeld had, op zich liet wachten, monsterden wij alvast de buitenkant van de modernistische constructie. Ik gebruik opzettelijk het woord "constructie", omdat ik bij het woord "gebouw" spontaan denk aan "bakstenen" en "dakpannen", en die ontbraken. Blijkbaar was ik niet de enige, die daardoor in de war was. Bijgevolg waagde niemand van ons zich aan een kunsthistorische duiding van het monumentale complex. De symboliek van het "opgeslagen boek dat wacht om gelezen te worden" had ik zonder de gedrukte museumgids nooit ontdekt. Maar daar waren we ook niet voor gekomen.

Met de allure van een uit Meeuwen gedelegeerd inspectieteam stapten wij het museum binnen. De receptie was van onze komst op de hoogte en even later kwam onze gids en dorpsgenoot Guido Creemers opdagen.

"Het geheim van de dodecaeder" op 0/2, naar een concept van Daens-regisseur Stijn Coninx en Niek Kortenaas, bleef ook na onze doortocht even raadselachtig als tevoren, wat wellicht altijd de bedoeling ervan is geweest. Als didactisch materiaal om het abstract begrip "geheimzinnig" uit te leggen, vond ik het absoluut geslaagd. Doch de meeste bezoekers zullen waarschijnlijk niet tot zulke diepzinnigheid bewogen worden, maar eerder tot een kortstondige fascinatie door de sfeer en bepaalde effecten.

De prehistorische afdeling, het geliefkoosd terrein van onze gids, was voor iedereen duidelijk een verademing. Meer zelfs, we zwollen van trots telkens als Guido ons een prehistorisch voorwerp van het grondgebied Meeuwen-Gruitrode aanwees. En dat zijn er heel wat. Met onze ingetogen bewondering voor de drie originele bronzen emmers van het grafveld in Wijshagen, bereikte

ons bezoek een eerste climax. We kunnen de mensen van Meeuwen-Gruitrode nu geruststellen: de potten van de Rieten waar zoveel om te doen is geweest, zijn in goede handen.

De Gallo-Romeinse afdeling die we bij het binnenkomen al enigszins konden overschouwen, bleek toch meer te zijn dan een winkelgalerij met doordacht opgestelde vitrines vol exclusieve voorwerpen. Guido verklapte ons het stramien - dat ook in de museumgids beschreven staat - en toen hadden we het door. Bij sommige vitrines, b.v. met voorwerpen voor lichaamsverzorging, kleding en tooi, krijgt men het gevoel dat de moderne beschaving al heel oud is. De herkenbaarheid van vele uitgestalde artikelen neemt niet weg dat ook wij - getraind als we zijn in het lezen van prijskaartjes - tevergeefs zochten naar bijschriften met benaming en datering.

Toen Guido ons nog even naar de studiecollectie op +1 loodste, waren er al met droge keel en zware benen. "Zwaar" waren ook enkele informatieve teksten die de nieuwe onderzoeksmethoden van de archeologie moeten toelichten. Voor amateur-archeologen is deze afdeling evenwel een "must".

Nadat we van onze gidsende Reengenoot afscheid hadden genomen, hoopten sommigen op een weldoende verpozing met een video-trip doorheen Haspengouw. Het wachten in de fauteuils van het auditorium leek eventjes heilzaam te werken maar werd fataal toen iemand het woord "terrasje" uitsprak. Even later stapten we al in de richting van Ambiorix en omkijkend zagen we hoe het lege auditorium verduisterd werd.

Niettegenstaande dat het museum m.i. van de gewone bezoeker nog iets te veel kennis en verbeelding vereist, is het zeker een uitstap naar Tongeren waard. Het is immers ook een beetje óns museum.

Jean Bosmans

PUUTESJIEVE

Wie denkt dat de titel van dit stukje de benaming van een culinaire specialiteit van Meeuwen is, heeft zich op het verkeerde been laten zetten. Wat volgt gaat gewoon over de viering van vastenavond door de jonkmannen in Meeuwen ca. 1920. Daarvoor trok ik op 5 april 1993 naar Lena vanne Miéle (Helena Kerfs-Bosmans) voor een gesprek. Om het relaas van dit interview in het dialect leesbaar te maken, heb ik vragen en antwoorden in een benadering van het Nederlands hertaald.

Werd in uw jonge tijd de vastenavond gevierd ?

Ja, vastenavond dat bestond vroeger ook al. Ik weet nog dat bij ons Jaak (Bosmans) en Jan Aagte (Evens) en Jef van Edewarke (Magchiels) en Jef Poes (Dreesen), dat die zich verkleedden. Bij ons, Jaak, die had zich een slaapkleed geleend in het Dorp. Daar woonde zo een sjieke vrouw, zo een madame in de Glazen Kast, dat huis op de hoek. En dat was zo een gestreept (slaapkleed) en dat had hij boven goed opgevuld. Hij was dus een vrouw.

Wilde hij niet herkend worden, dat hij elders kleren ging lenen ?

Wij hadden bij ons geen slaapkleed.

En hadden die mannen ook al een masker op of moesten zij hun gezicht verven ?

Nee, die hadden een mombakkes.

En waar konden ze dat verkrijgen in Meeuwen ?

Die haalden ze in Bree in een winkel, geloof ik toch.

En gingen die mannen daarmee ook buiten het gehucht, buiten de Lietheij (Luyt-hegge) ?

Ja, die gingen in heel Meeuwen rond. Ik weet dat ze zich 's middags verkleedden en met de korf op de arm vertrokken en dan kregen die een eitje of wat spek en daar was ook al eens een plaats waar ze een frang (geldstuk) kregen.

En waren die mannen te kennen, zongen die of zeiden die helemaal niks ?

Ja, die zongen dan liedjes.

En als ze terugkwamen, was het afgelopen zeker ?

Nee, 's avonds kwamen ze weer bijeen. En dan deden ze zich de goede kleren aan: de "penjas" aan en de "buis" op en dan maakten ze zich een moustache en hier zo een sikske en een bril op en dan gingen ze de cafés af. En dan hadden ze "puùte-sjieve" (schijfjes wortel) in de zakken en daar betaalden ze mee.

En konden ze daar mee betalen, zegt ge ?

Ja, dan kregen ze een pint. En dinges was dan daar bij, Jaak van de Witte, met de trekzak en die speelde en zij zongen. En dan gingen ze alle cafés van Meeuwen af.

En dat was vóór de Vasten begon ?

Ja, met vastenavond.

En waren er ook nog anderen die dat deden ?

Ja, er was dan veel volk op gang.

En waren daar ook kinderen die zich verkleedden ?

Tja, dat waren toch al groter mannen. Bij ons Jaak, die was toch al een jaar of twintig.

J. Bosmans

15 junij Rebaptizata sive sub conditione baptizata est maria filia exposita sive inventa in porticu hujus ecclesie die 24 aprilis circa horam nonam vespertinam supra cuius corpus inventa est sedula quod baptizata est habens nomen maria peeters, sed cum post diligentem inquisitionem non potuerimus detegere unde venisset, vel ubi baptizata est, et ex mensa pauperum nutriatur, in baptismo dedimus illi nomen maria de deo vulgo godts, susceutores fuerunt petrus keunen et maria houben.

JEZUS MARIA GODS !

Als je de kranten mag geloven , gebeuren er geregeld en niet eens altijd ver weg de gruwelijkste dingen met pasgeborenen: verwisseling van borelingen in kraaminrichtingen, kinderlijkjes in vuilniszakken, mishandeling en verwaarlozing van peuters, kinderwagens die in vijvers en rivieren terechtkomen, baby's die ten prooi vallen aan loslopende honden, kinderen die te vondeling gelegd worden, enz.

Eigenlijk is er niets nieuws onder de zon, zeker niet wat het te vondeling leggen van kinderen betreft. Dat gebeurde vroeger ook, vooral in de steden maar ook op het platteland. Ik zal dit illustreren met een expliciet in de doopregisters van Meeuwen vermeld geval uit 1755. De vertaling van de Latijnse tekst behoeft geen commentaar. Naar het menselijk drama dat er achter steekt, hebben we het raden.

1755

15 juni is herdoopt of onder voorwaarde gedoopt Maria een meisje te vondeling gelegd/ gevonden in het portaal van deze kerk op 24 april omstreeks negen uur 's avonds op wier lichaam een briefje gevonden is hetwelk ze zou gedoopt zijn en de naam Maria Peeters zou dragen. Maar vermits we na een nauwgezet onderzoek niet hebben kunnen ontdekken vanwaar ze kwam of waar ze gedoopt was en van welke armentafel ze onderhouden wordt, hebben wij haar in het doopsel de naam gegeven Maria de deo in de volkstaal Godts. De doopheffers waren Peter Keunen en Maria Houben.

GRAAF GODFRIED HUYN VAN GELEEN

Keizerlijk Veldmaarschalk
en Landcommandeur te Alden Biesen

Prof. Dr. M. J. H. A. Schrijnemakers
Drs. J. J. Corstjens

PUBLICATIES

Vorig jaar verscheen een biografie van Graaf Godfried Huyn van Geleen (ca. 1598-1657), Keizerlijk Veldmaarschalk en Landcommandeur van Alden Biesen. Ofschoon deze figuur blijkbaar rechtstreeks niets met Meeuwen heeft te maken gehad, wil ik die publicatie nog eens onder de aandacht brengen. De reden waarom ligt voor de hand: co-auteur is Johan Corstjens, lid van de Reengenoten. Met prof. Schrijnemakers heeft hij geprobeerd het bewogen leven van deze krijgshoofd te reconstrueren en te beschrijven. Dit puzzelwerk is voorwaar geen sinecure geweest.

Men kan bezwaarlijk beweren dat dergelijke levensbeschrijvingen gemakkelijke lectuur zijn, maar ze zijn onmisbaar voor wie inzicht nastreeft in het krijgsbedrijf gedurende de eerste helft van de 17de eeuw, d.w.z. de periode van de tweede helft van de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648) en de hele Dertigjarige Oorlog (1618-1648), die daarmee samenviel.

Het werk is ruim voorzien van illustraties, vooral portretten. Zelf miste ik bij de lectuur situeringskaartjes en een personenregister.

"Graaf Godfried Huyn van Geleen" werd uitgegeven als deel IV in de serie "Geleen door de eeuwen heen". De oplage bedroeg 800 exemplaren. Wie zich dit boek, al was het maar uit heemtrots wil aanschaffen, kan best rechtstreeks contact opnemen met Johan Corstjens. Zijn adres vindt u in dit tijdschrift.

Koninklijke

Maatschappij

Schutterij

Sint-Harlindis

en Relindis

Ellikom

1644-1994

Ellikom
1994

SCHUTTERSFEEST

Eerder dit jaar vierde de oudste vereniging van Meeuwen-Gruitrode haar 350-jarig bestaan. En ze hadden er, de schutters van Harlindis en Relindis in Ellikom, een dag voor uitgekozen: 31 juli. Bloedheet, te warm om te drinken zelfs. 's Namiddags al, tijdens de optocht in de nieuwe uniformen, maakte de hitte enkele slachtoffers onder de vrouwelijke deelnemers. Het cijfer van de mannelijke slachtoffers ten gevolge van urenlange hittebestrijding met alcoholische vloeistoffen in het schutterslokaal is ons niet meegedeeld.

Ondanks die ondraaglijke hitte, was het er gezellig. Jammer, dat er zo weinig Meeuwense bezoekers waren. Wellicht zijn de schutters van Ellikom toch wat te bescheiden geweest in het ruchtbaarheid geven aan hun jubileum en de eretitel "Koninklijke" en ... een feestbrochure.

De voorstelling van die prachtige feestbrochure op 31 juli ging een beetje verloren door de vele en soms lange toespraken. Nochtans verdient deze publicatie meer aandacht. Op ca. 60 bladzijden heeft Reengenote mevrouw Godelieve Geeerkens een beeld geschetst van de schutterij van Ellikom. Zij heeft hiermee bewezen hoe men vertrekend vanuit op het eerste gezicht weinig en ogenschijnlijk niet zo belangrijk archiefmateriaal van een vereniging toch een lezens- en bekijkswaardige historiek kan samenstellen. De grote verdienste van het werk is evenwel, dat de (gevonden) sporen die de Ellikomse schutterij doorheen de tijd heeft achtergelaten, nu voor het nageslacht in een zinvolle samenhang zijn bijeengebracht. Het rijk geïllustreerd werkje zou ook de stimulans kunnen zijn voor meer onderzoek van het oude schutterswezen in de deelgemeenten van Meeuwen-Gruitrode. Mensen die zich voor Meeuwense geschied- en heemkundige publicaties interesseren, mogen deze uitgave niet buiten hun collectie houden. Bestellen kan ook via de Reengenoten. Prijs : 250 BEF.

MIEVER KAL

In het vorige nummer bezorgde ik u een alfabetische lijst van meer dan 500 persoonsnamen in dialectspelling. Ik beloofde toen in deze Reengenoten een aantal regels voor de spelling van de cursief gedrukte leenwoorden te publiceren. Die belofte is iets te voorbarig gebleken, want het "rijtje" waarover ik het toen had, zou een systeembeschrijving van ca. 100 bladzijden moeten samenvatten.

Ik wil u toch niet helemaal ontgoochelen. De Meeuwense lezers weten beslist hoe de hiernavolgende namen worden uitgesproken. De meest voorkomende klinkers zijn ë (doffe e), i (zoals in Ndl. kermis), í (zoals in Ndl. China). Ie met een accentteken op de i is een korte klinker: met hoofdaccent íe met bijaccent ìe. Ie met een accentteken op de e is een tweeklank, die in andere spellingen als ieë wordt weergegeven. Een o zonder een accentteken is kort in een gesloten en lang in een open lettergreep; een e met een accentteken is kort in gesloten en lang in in open lettergreep en klinkt zoals de Nederlandse e in dezelfde positie. Voor de rest "benadert" u de Meeuwense uitspraak door u van de overige tekens weinig of niets aan te trekken.

Uiteraard is deze voornamenlijst bijlange niet volledig, noch wat de grondvormen noch wat de varianten betreft. Een aantal heel oude voornamen uit de parochieregisters van Meeuwen worden immers niet meer gebruikt: Aert, Tilman, Judith, Oda, Alheidis. Ik zou niet weten hoe ze vroeger of nu in ons dialect werden/worden uitgesproken.

Van een aantal andere "uitgestorven" voornamen weten we wél nog hoe ze in ons dialect eeuwenlang hebben geklonken, doordat ze erfnamen zijn geworden. "Walter", "Everardus", en "Clementis" zijn de grondvormen van de oude Meeuwense erfnamen "Wuiters", "Everte" en "Kliémetis".

Als regel geldt de tweede vermelde voornaam als roepnaam, maar vreemde voornamen als Dorothea en Wendelina worden in Meeuwen vermeden door de gemakkelijkere eerste voornaam te kiezen. Misschien herinnert iemand zich toch nog de (oude) dialectvorm van deze voornamen en van "Judoca", "Leonie", "Eugenie", "Octavie", "Aloysius", "Felix", "Balthazar" en "Hypoliet".

Sommige voornamen die wel nog in ons collectief geheugen sluimeren, passen dan weer niet in het traditioneel patroon van voornaamkeuze in Meeuwen: Alexis (De Backer), Gaspard (Max), Coleta (Geeraerts), e.a.

Dergelijke namen zijn "ingeweken" en kregen weinig navolging.

Soms heeft iemand officieel een klassieke voornaam en in de omgang een van de Franse vorm afgeleide roepnaam: Helena/"Lèèn", Jacobus/"Zjaak", Antonius/"Twan", Martinus/"Teng", enz...

Over de gevoelswaarde van bepaalde voornamen doe ik geen beoordelende uitspraak. Ik zal mij beperken tot een paar vaststellingen.

Zo wordt b.v. nogal eens onderscheid gemaakt tussen de roepnaam waarmee men iemand aanspreekt en die waarmee men óver hem spreekt. "Hèin" spreekt men aan met "Hàrie", "Kuùb/Kuùbis" met "Zjaak", "Ties" met "Tjeu", "Lién" met "Lena", "Mie"

met "Mieja" en "Mien" met Miena. "Hèin, Kuùb, Ties, Mie en Mien" klinken voor de ene vulgair in de betekenis van "grof", voor de andere vulgair in de betekenis van "volks".

Voor wie met "Lieske, Kaatje, Janneke of Zjefke" wordt aangesproken kan de verkleiningsvorm vertroetelend of betuttelend klinken.

Enkele voornamen zijn zachte spotnamen geworden. Niemand hoort graag dat hij een Zebedeus, een Klaas, een Trees of een Zeta is, ofschoon de H.H. Zebedeus, Nicolaas, Theresia en Zita niets te verwijten valt.

De voornaamgeving volgt duidelijk trends. Om dit te illustreren grijp ik terug naar een klein onderzoek van de voornamen van de 44 meisjes en 34 jongens die in Meeuwen in 1947 geboren werden. Daaruit bleek dat de H. Jozef, H. Joannes, H. Elisabeth, H. Maria en H. Anna de populairste patroonheiligen waren, maar dat de Franse voornamen "in" waren, al werd toen doorgaans de Latijnse vorm nog geregistreerd. Die voorkeur blijkt uit de volgende namen en cijfers :

	FRANS	
Jozee of Zjoezee	<i>José</i> Jeanne	5 4 X
Zjos	Joseph	3 X
Zjao	Jean	3 X
Annie	Annie	3 X
Renee	René	3 X
Nieke	Virginie	2 X
Tsjeu	Mathieu	2 X
Sel	Marcel	2 X
Sjel	Michel	2 X
Harie	Henri	2 X
Zjozèt	Josette	1 X
Zjanèt	Jeannette	1 X
Lizèt	Lisette	1 X
Alies	Alice	1 X
Lèèn	Madeleine	1 X
Kristjan	Christiane	1 X
Zjertrùut	Gertrude	1 X
Gislèèn	Ghislaine	1 X
Anzjèl	Angèle	1 X
Too	Catho	1 X
Roza	Rosa	1 X
Rozèt	Rosette	1 X
Lëjao	Léon	1 X
Fërnao	Ferdinand	1 X
Pool	Paul	1 X
Zjaak	Jacques	1 X
Fóns	Alphonse	1 X

Tenslotte heeft iedereen ook zijn eigen smaak als het om voornamen gaat. "Lins" (Laurentius) heb ik zelf altijd een prachtige naam gevonden, maar ik zie u al meewarig glimlachen.

Ook "Nèt" (Antoinette) is een hele mooie naam, maar hij herinnert mij onmiddellijk aan een paard. "Zjorsj" (Georges) vind ik een afschuwelijk moeilijk uit te spreken naam. Bij "Giètrie" (Geertrui) denk ik aan een oud vrouwtje voor een lemen hut, maar de naam is taalkundig interessant door het wegvallen van r zoals in "iéder" (Ndl. eerder). En zo wekt elke naam speciale gevoelens op.

De lange lijst die dadelijk volgt, wordt minder eentonig als u de namen langzaam overloopt en telkens (terug)denkt aan iemand met die naam die een onuitwisbare indruk op u heeft gemaakt. U kunt ook proberen eens zoveel mogelijk Tengen, Pieren en Nollen of Liezen, Finnen en Trúuwen met de rest van hun naam (in de volksmond !) op te schrijven. Of probeert u zelf eens al de verkleiningsvormen van deze voornamen te achterhalen, enkele heb ik zelf al toegevoegd.

Verder hoop ik dat mijn brievenbus te klein wordt voor al uw vragen, aanvullingen, opmerkingen en verbeteringen. Bellen kan ook, maar faxen (nog) niet.

J. Bosmans

A

Adelberta	:	Alberta
Adèle	:	Del
Adriaan	:	Jaon
Adrienne	:	Adëryèn
Aegidius	:	Geel
Agnes	:	Nes, Jès, Anjès
Agnetis	:	Nes
Albert	:	Bèèr, Albèèr
Albertina	:	Tina
Albertus	:	Bert
Alda	:	Alda
Aldegonda	:	Gón
Aldegondis	:	Gón
Alexander	:	Zander
Alex	:	Leks
Alexis	:	Añkzìe, Ìñkzìe
Aline	:	Alien
Alphonse	:	Fóns, Fonnìe
Alphonsine	:	Alfènsien
Alphonsius	:	Fóns
Alice	:	Alies
Amandus	:	Mandìs
An	:	An

Andreas	:	Kàro	Drees, (Sint) Andrees	Càro
Andries	:	Kàro	Drees	Càro
André	:	Kàro	Dree	Càro
Angèle	:	Kàro	Zjèl	Càro
Angelica	:	Kàro	Zjèl	Càro
Angélique	:	Kàro	Anzjèliék	Càro
Angelina	:	Kàro	Anzjèlíne	Càro
Anita	:	Kàro	Aníta, Níta	Càro
Anja	:	Kàro	Anja	Càro
Anna	:	Kàro	Anna	Càro
Anne-Marie	:	Kàro	Anemíe	Càro
Anne	:	Kàro	Annie	Càro
Anniek	:	Kàro	Aníek	Càro
Antoine	:	Kàro	Twan	Càro
Antonia	:	Kàro	Tonía	Càro
Antonius	:	Kàro	Tuùn, (Sint) Tiènis	Càro
Antoinette	:	Kàro	Nèt	Càro
Antoon	:	Kàro	Tuùn	Càro
Arlette	:	Kàro	Arlèt	Càro
Armandus	:	Kàro	Armao	Càro
Arnoldus	:	Kàro	Nol	Càro
Arthur	:	Kàro	Tuùr	Càro
Astrid	:	Kàro	(kiéningin) Astrit	Càro
August(inus)	:	Kàro	Gust	Càro
Augusta	:	Kàro	Gusta	Càro
B				
Baptist	:	Kàro	Tist	Càro
Barbara	:	Kàro	Berb	Càro
Bart	:	Kàro	Bart	Càro
Bartholomeus	:	Kàro	Bartel	Càro
Beatrice	:	Kàro	Beàtries	Càro
Beatrix	:	Kàro	Bejatriks	Càro
Benedictus	:	Kàro	Diktis	Càro
Benny	:	Kàro	Bennie	Càro
Bernadette	:	Kàro	Bernàdèt, Bernèdèt	Càro
Bertha	:	Kàro	Berta	Càro
Berthilia	:	Kàro	Telía, Tílfá, Til	Càro
Brigida	:	Kàro	Bèrgit, Brìgit	Càro
C				
Camille/Camilus	:	Kàro	Kèmiel, Miel	Càro
Carine	:	Kàro	Kàrien	Càro

Carlo	:	Karlo	
Carolina	:	Kèrlien, Kàrèlien	
Catharina	:	Kaat, Kàtrien, Trien	
Catherine	:	Kàtrien, Trien	
Catho	:	Too	
Cécile	:	Sisiel	
Cecilia	:	Sisiel, Selie	
Céline	:	Slien	
Chantal	:	Sjàntal	
Charles	:	Sjarel	
Chrétien	:	Krit	
Christ	:	Krist	
Christa	:	Krista	
Christiaan	:	Krist, Jaon	
Christiane	:	Krìstjan	
Christina	:	Stien	
Christel	:	Kristel	
Christophe	:	Krìstof	
Cindy	:	Sindie	
Charles	:	Sjarel	
Clara	:	Klara	
Clemence	:	Klèmaos	
Clement	:	Klèmao	
Clementina	:	Khménien	
Coleta	:	Kolèt	
Constance	:	Staans	
Constantia	:	Staans	
Conny	:	Konnie	
Corneille	:	Kèrnèi	
Cornelis	:	Nièlis, Niél	
Corry	:	Korrie, Kor	
Cyril	:	Sèrèl, Sril, Srèl	
D			
Daniël	:	Daniël	
Daniëlle	:	Danjèl	
Dave	:	Deef	
Davy	:	Devè	
Dennis	:	Dennis	
Désiré	:	Dizèree	
Diane	:	Dían	
Dimitri	:	Dimìtri	
Dirk	:	Dirk	
Digna	:	Díena	
Dionisius	:	Nies	

Dolf :
 Dominicus :
 Donatus :
 Dymphna :

E

Eddy :
 Edgard :
 Edmond :
 Edouard :
 Elisa :
 Elisabeth :
 Elise :
 Els :
 Elza :
 Emile :
 Emilia :
 Emilius :
 Emma :
 Emmanuel :
 Eric :
 Ernest :
 Erwin :
 Etienne :
 Eugène :
 Evaline :

F

Felix :
 Ferdinand :
 Fernand :
 Fernanda :
 Francis :
 Francisca :
 Franciscus :
 François :
 Frank :
 Frans, :
 Fred :
 Freddy :
 Frederik :

Dolf :
 Doménék, Nik :
 Dónaat :
 Díena, Díen :

Eddie :
 Edgaar :
 Mon, Mao :
 Edëwar, War :
 Líza :
 Bet :
 Lís, Líze :
 Els :
 Elza :
 Míel :
 Melia :
 Miel :
 Emma :
 Maan, Manëwèl :
 Erik, Rik :
 Nest :
 Erwin :
 Tjèn :
 Zjèen :
 Evélien :

Feel, Fèlks :
 Nant :
 Fërnao :
 Fèrnanda :
 Sis :
 Siska :
 Sus, Sis :
 Swa :
 Frank :
 Frans, Frens(ke) :
 Fret :
 Frèddie :
 Frits :

Hubertine
Hubertina

Hùubertien, Bèrtien, Tíen
Tina

I

Ida
Ilse
Irène
Irma
Isabelle
Isidorus
Ivette
Ivo

Ida
Ilse
Irèèn, Rèèn
Irma
Izàbel, Izèbel
Duùr, Duùris
Ivèt
Ief

J

Jaak
Jacoba
Jacobus
Jacques
Jacqueline
Jan
Jean
Jeanne
Jeanette
Jeannine
Jef
Jenny
Jeroen
Jérôme
Jimmy
Joanna
Johan
Johannes
John
Johnny
Joris
Jos
Josepha
Josephina
Josephine
Josephus
José
Jozef
Josiane

Zjaak, Zjiek, Jaok
Koba
Kuùb, Kuùbis, Kiepke
Zjaak
Zjàklíen
Jan, Jentsje
Zjao, Zjang
Zjan
Zjànèt
Zjànien
Zjef
Zjènnie
Jèrùun, Jèroen
Zjèróm
Zjimmie
Zjan
Jóhan, Jowan
Jowannes, Jannis
Zjon
Zjonnìe
Jorìs, (Sint Juèris)
Zjos
Jozefa, Zjozefa
Fin, Fína, Fie
Fien, Fin
Zjef
Zjosee, Zee
(Sint) Juèzèf
Zjozjan

Jules
 Julia
 Julienne
 Juliette
 Jurgen

Zjùul
 Zjulia, Zjèlfe, Selian
 Zjuljèn
 Zjuljèt
 Jurgen

K

Karel
 Karen
 Kim
 Koen
 Kurt

Sjarel
 Karen
 Kim
 Koen
 Kurt

L

Lambert
 Lambertus
 Laurent
 Laurentius
 Leen
 Léo
 Léonard
 Leonardus
 Leon
 Leopold
 Leopoldine
 Liliane
 Linda
 Lisette
 Lodewijk
 Louis
 Louisa
 Lucas
 Lucia
 Lucie
 Lucien
 Ludo
 Ludovica
 Ludovicus
 Lutgardis

Bèèr
 Bert
 Lorao
 Lins
 Leen
 Lèi
 Nar, Naar
 Nar, Lèè
 Lèjao
 Pol
 Poldfen
 Liljan
 Linda
 Lízèt
 Lèwìe
 Lèwíe
 Lèwis, Wies
 Luk, Luk
 Lusíe, Síe
 Síe
 Lùsjae
 Ludo
 Lèwis
 Lèwíe
 Lutgart, Lut

M

Maarten
 Madeleine
 Magda
 Magdalena
 Marcel
 Marcus
 Maria
 Marianne
 Marie
 Marie-Louise
 Marie-Jeanne
 Marie-José
 Marie-Therèse
 Mariette
 Mario
 Margaretha
 Margriet
 Margueritha
 Marleen
 Martha
 Martin
 Martine
 Martinus
 Mathieu
 Mathilde
 Mattheus
 Matthias
 Matthijs
 Matthy
 Maurice
 Mechtildis
 Melania
 Mia
 Michel
 Michaël
 Mireille
 Monique
 Myriam

N

Nancy
 Nathalie
 Nicky

Maarten
 Mādèlèèn, Lèèn
 Magda
 Lena
 Sel, Mèrsel
 Mark
 Míe, Mèrjja, Ría
 Mèrjan
 Mèrie, Mríe
 Mèrìlèwies
 Mèrìzjan
 Mèriezjozee
 Mèrìtrèès
 Mèrjèt, Jèt
 Marío
 Greet
 Magrìet
 Greet
 Marleen, Leen
 Marta, Mart
 Teng, Tae
 Martíen, Tíene
 Tínes, Tien, Marten
 Tsjeu, Tjeu, Mat
 Til
 Tiéf
 Ties
 Tèis
 Mattie
 Mèris, Ris
 Mechel
 Mílníe
 Mía
 Sjel
 Geel, Giel
 Mìrèi, Mèrèi
 Monik
 Mírjàm

Nansie
 Nàtèlìe, Natèfie
 Nikkie

Nico	:	Níko	M
Nicolaas	:	Klaos, Nikkel	
Nicole	:	Níkol	
Noël	:	Nówèl	
P			
Patricia	:	Pàtrísia	
Patrick	:	Pètrik	
Paulus	:	Puiw(el)	
Paul	:	Pool	
Paula	:	Pola	
Paulina	:	Plien	
Pauline	:	Plien	
Peter	:	Peter	
Petronelle	:	Nel	
Petrus	:	Pièr, Pieter, (Sint) Pieter	
Petrus-Johannes	:	Përjan, Përjentsje	
Petrus-Josephus	:	Përjuùzìp	
Philip	:	Flip, Fílíp	
Philippus	:	Lips	
Philomena	:	Mína, Mfena	
Philomène	:	Filèmèèn, Mèèn	
Pierre	:	Pjèèr	
Pieter	:	Pieter	
Prosper	:	Pros	
Q			
Quirinus	:	Kírí	
R			
Raymond	:	Rëmao, Mao	
Reinerus	:	Reinke, Rèingke	
Reinhilde	:	Rënìl	
Renatus	:	Rënaat	
René	:	Rënee	
Remigius	:	Rëmíe	
Richard	:	Rìsjaar	
Rina	:	Rína, Rien	
Rita	:	Ríta	
Robert	:	Robèèr	
Robertus	:	Rob, Bèèr	

Roel :
 Roger :
 Rosa :
 Rosalia :
 Rudy :

Ruùl :
 Rozjee :
 Roza, Roos :
 Rozélie :
 Rudie :

S

Sandra :
 Sara :
 Serge :
 Servatius :
 Simone :
 Sidonia :
 Sophie :
 Stanislas :
 Stephanus :
 Steven :
 Suzanna :
 Sylvester :
 Sylvie :

Sandra :
 Sara :
 Sersj :
 Vaos :
 Simon, Sëmon :
 Sënne, Snie :
 Fie :
 Nísla :
 Stefan :
 Steve :
 Sëzan :
 Vesder, Vester :
 Silvie :

T

Theo :
 Theodoor :
 Theophile :
 Theresia :
 Therèse :
 Thomas :
 Tim :
 Tina :
 Tom :
 Tony :

Tèi :
 Duùr :
 Feel, Fiel :
 Trees :
 Trèès :
 Tóm, Tom :
 Tim :
 Tína :
 Tom :
 Tonnè :

U

Ursula :

Ursëla, Ursla :

V

Vera :
 Veronique :

Vera :
 Virënik :

Vicky	:		Vikkie	
Victor	:		Fik	
Victorine	:		Viktërien	
Virginie	:		Virzjënfe, Virs, Nîe	

W

Walter	:		Walter, Walt	
Whaltherus	:		Teris	
Wendy	:		Wendie	
Werner	:		Werner	
Wilhelmina	:		Miena	
Wilhelmus	:		Willem, Hem, Hel, Wil	
Willem	:		Willem	
Willy	:		Wîlfe	
Wim	:		Wim	

Y

Yvonne	:		Von	
--------	---	--	-----	--

J. Bosmans

WIJ DANKEN ...

- al diegenen die ons iets in bruikleen gaven voor de laatste tentoonstelling in 1992;
- de heer Louis Bosmans (Meeuwen) voor tekeningetjes voor dit nummer;
- de veertigers van Meeuwen (°1954) voor een exemplaar van hun feestbrochure en de vijfenvetigters van Meeuwen (°1949) voor foto en een exemplaar van hun feestbrochure;
- de familie Meex-Driesen voor foto in bruikleen, fotokopie van brevet en interview;
- mevrouw Colaers-Schepens voor fotokopie van oude notariële akte;
- de familie Moors-Neyens voor oude stafkaart, kranteknippsel en foto;
- de heer Hubert Housen voor interviews, rantsoenzegels en adressen van Engelse soldaten;
- mevrouw R. Billiau-Callewaert (Kortrijk) voor foto's van Jean Melsens en fotokopieën van documenten;

- de heer Rik Jame (Bocholt) voor 6 nummers van het parochieblad van Meeuwen begin 1958;
- E.H. Vandervelden voor blijvende belangstelling en post;
- de jonheer Kris Clijsters (Neerglabbeek) voor zijn werkje over Gruitrode;
- de heer Camps, voorzitter van het Rode Kruis, voor melding van archiefvondst (verbouwingsplan oude pastorij Wijshagen);
- de heer Guido Creemers voor overdruk van artikel uit "Archeologie in Vlaanderen II, 1992, 41-53;
- de heer Louis Palmers voor documentatie en archief van veeverzekering Meeuwen;
- de heer Albert Vliegen voor interview over mobilisatie en schoolleven tijdens de oorlog;
- de heer Mathieu Rutten (Tongerren) voor info i.v.m. archiefvondst;
- de heer Harie Gielen (Deurne) voor interview en informatie over Russische Partizanen in Meeuwen;
- de heer Joël Burny (Hasselt) voor overdrukken van artikels uit het Oude Land van Loon en vriendelijke correspondentie;
- de familie Timmers (Wijshagen) voor melden van een grafsteenvondst;
- de heer Michiel Camps-Schrooten voor fotokopieën van oude nieuwsjaarsbrieven;
- E.Z. An Stinkens van het Agnetendal in Peer voor bemiddeling en E.Z. Broeckx (Zusters van Maria in Leuven) voor info over Meeuwense Zusters van Maria;
- de hoofdbibliothecaresse M. Stienaers voor historische gegevens over de bibliotheken in de deelgemeenten;
- de heer Jaak Janssen voor zijn medewerking aan een naamkundige studie over Meeuwen;
- de heer Sylvester Schrooten voor interviews, o.a. over het vroegere schoolleven;
- de heer André Vanhemel voor interview over zijn krijgsgevangenschap;
- de familie Niesen-Sijmons voor informatie over oudstrijder Niesen Joannes (1888-1963);
- de heer Leo Smeets voor interviews over de schutterij van Ellikom;
- dokter Bovens van Zutendaal voor gegevens (1723) uit Rijksarchief in Hasselt;
- al de zegslieden van de heer Burny voor de goede ontvangst die zij hem bieden.

ADRESSEN

VOORZITTER

Bosmans Jean   Beemdstraat 100   Tel. 011/79 21 64
3670 Meeuwen-Gruitrode

SECRETARIS

Schrooten Quiri   Weg op Bree 72   Tel. 011/79 24 80
3670 Meeuwen-Gruitrode

PENNINGMEESTER

Kerfs Jef   Gruitroderbaan 31   Tel. 011/79 24 67
3670 Meeuwen-Gruitrode

KERNLEDEN

- Bauduin Robert   Wijshagerkiezel 22   Tel. 089/47 27 35
Wijshagen
3670 Meeuwen-Gruitrode

- Claes André   Boogstraat 1   Ellikom   Tel. 011/63 40 79
3670 Meeuwen-Gruitrode

- Corstjens Johan   St.-Willibrordusstraat 10   Tel. 089/85 45 23
3670 Meeuwen-Gruitrode

- Creemers Guido   St.-Janslaan 28   Tel. 011/33 21 55
3590 Diepenbeek

- Geerkens Godelieve   Zouwstraat 17   Tel. 089/35 34 34
3600 Genk

- Jaenen Thomas   Hoekstraat 9   Tel. 011/79 26 74
3670 Meeuwen-Gruitrode

- Kerfs Jozef   Arkstraat 100   Tel. 089/71 47 71
3620 Lanaken

- Leyssen Jan   Broekkantstraat 9   Tel. 011/79 22 58
3670 Meeuwen-Gruitrode

- Paesen Noël   H. Vanheurckstraat 5   Tel. 03/226 46 49
2000 Antwerpen

- Taens Jaak   Elzenstraat 21   Tel. 011/79 22 45
3670 Meeuwen-Gruitrode

- Vaesen Jaak   Helipoststraat 42   Tel. 011/27 01 59
3500 Hasselt

- Vliegen Martin   Hoekstraat 6   Tel. 011/79 26 75
3670 Meeuwen-Gruitrode